

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
REGISTAR ZA RAK REPUBLIKE HRVATSKE

RAK U HRVATSKOJ 2023./2024.

ZAGREB, 2026.

Izdavač: HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
Rockefellerova 7, 10 000 Zagreb
www.hzjz.hr

Ravnatelj: izv. prof. prim. dr. sc. Krunoslav Capak, spec. epidemiologije

Glavni urednik: izv. prof. dr. sc. Mario Šekerija, spec. epidemiologije

Autori: izv. prof. dr. sc. Mario Šekerija, spec. epidemiologije
Petra Čukelj, mag. psih.

Suradnici: Jelena Lončar, bacc. sanit. ing.
Jana Krišto, mag. sanit. ing.
Leonarda Mikolaj, bacc. med. techn.
Deni Pintér, mag. sanit. ing.
Katarina Filipović, univ. mag. med. techn.
Danica Matić Bućan, univ. mag. med. techn.
Lucija Vranjković, mag. sanit. ing.

Ivana Andrijašević, mag. psih.
doc. dr. sc. Marijan Erceg, spec. epidemiologije
Pero Ivanko, mag. soc.

Predložak za referenciranje:

Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Rak u Hrvatskoj 2023./2024. [internet]. Šekerija M, ur. Zagreb: Hrvatski zavod za javno zdravstvo; 2026.

Zagreb, 2026.

SADRŽAJ

Definicije osnovnih pojmova	1
Riječ voditelja Registra za rak	3
Riječ ravnatelja Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo	4
Sažetak ključnih nalaza	5
REGISTAR ZA RAK I EPIDEMIOLOGIJA RAKA	6
IZVORI PODATAKA I METODOLOGIJA	9
Zakonska osnova prikupljanja podataka	9
Izvori podataka	9
Stanovništvo Hrvatske	12
Indikatori kvalitete podataka	13
INCIDENCIJA RAKA U HRVATSKOJ	14
Trendovi incidencije raka	16
Stadij bolesti prilikom postavljanja dijagnoze	17
MORTALITET OD RAKA U HRVATSKOJ	26
Trendovi mortaliteta od raka	30
PREŽIVLJENJE	33
PREVALENCIJA	35
NAJČEŠĆA SIJELA – SUMARNI PRIKAZ	38
Rak debelog i završnog crijeva	38
Rak pluća i traheje	39
Rak dojke	40
Rak prostate	41

Popis slika

Slika 1. Teret raka u Hrvatskoj, podaci za 2023. godinu (zloćudni rak, isključujući ne-melanomski rak kože), incidencija, mortalitet i prevalencija, po spolu	7
Slika 2. Trendovi stopa incidencije i mortaliteta od raka na 100.000 stanovnika (zloćudni rak, isključujući ne-melanomski rak kože) u Hrvatskoj za razdoblje 2001. – 2023./2024., oba spola	7
Slika 3. Procjene Europskog informacijskog sustava o raku (ECIS), dobno-standardizirane (EU13) stope incidencije i mortaliteta od ukupnog raka (zloćudni rak, isključujući ne-melanomski rak kože) u EU-27, po spolu i državama, za 2024. godinu	8
Slika 4. Osnovni izvori podataka za Registar za rak	10
Slika 5. Dobna piramida stanovništva u Hrvatskoj, prema procjeni stanovništva sredinom 2023. godine Državnog zavoda za statistiku	12
Slika 6. Deset najčešće novodijagnosticiranih sijela raka u Hrvatskoj 2023. godine, po spolu	14
Slika 7. Najčešća sijela raka u pojedinim dobnim skupinama u muškaraca, 2019.-2023. godina	15
Slika 8. Najčešća sijela raka u pojedinim dobnim skupinama u žena, 2019.-2023. godina	15
Slika 9. Trendovi incidencije raka (zloćudni rak, isključujući ne-melanomski rak kože) u Hrvatskoj za razdoblje 2001. – 2023., po spolu	16
Slika 10. Trendovi incidencije odabranih sijela raka od 2001.-2023. godine u Hrvatskoj, po spolu	17
Slika 11. Dobno-standardizirane stope incidencije raka u muškaraca i žena u Hrvatskoj, po županijama, 2023.	22
Slika 12. Deset najčešćih uzroka smrti iz skupine zloćudnih bolesti u Hrvatskoj, 2024. godine, po spolu	26
Slika 13. Najčešći uzroci smrti iz skupine zloćudnih bolesti u pojedinim dobnim skupinama u muškaraca, 2020.-2024. godina	27
Slika 14. Najčešći uzroci smrti iz skupine zloćudnih bolesti u pojedinim dobnim skupinama u žena, 2020.-2024. godina	27
Slika 15. Trendovi mortaliteta od raka (zloćudni rak, isključujući ne-melanomski rak kože) u Hrvatskoj od 2001. – 2024. godine, po spolu	30
Slika 16. Trendovi mortaliteta odabranih sijela raka od 2001.-2024. godine u Hrvatskoj, po spolu	31
Slika 17. Vodeći zloćudni uzroci prijevremenog mortaliteta, prikazano udjelom u godinama izgubljenog života, u Hrvatskoj u 2024. godini	32
Slika 18. Petogodišnje čisto preživljenje po sijelu raka, za osobe dijagnosticirane u razdoblju od 2019.-2023. godine u usporedbi s preživljenjem osoba dijagnosticiranih od 2014.-2018. godine	34
Slika 19. Prevalencija raka u Hrvatskoj, za razdoblje 2001. do 2023. godine	35
Slika 20. Prevalencija osoba s dijagnozom raka, prema vremenu proteklom od dijagnoze u godinama i spolu, stanje na 31.12.2023.	36
Slika 21. Stopa prevalencije prema spolu i dobnim skupinama, stanje na 31.12.2023.	36
Slika 22. Trendovi incidencije i mortaliteta od raka debelog i završnog crijeva u Hrvatskoj od 2001.-2023./2024., po spolu	38
Slika 23. Trendovi incidencije i mortaliteta od raka pluća u Hrvatskoj od 2001.-2023./2024., po spolu	39
Slika 24. Trendovi incidencije i mortaliteta od dojke u Hrvatskoj od 2001.-2023./2024.	40
Slika 25. Trendovi incidencije i mortaliteta od raka prostate u Hrvatskoj od 2001.-2023./2024.	41

Popis tablica

Tablica 1. Temelj dijagnoze slučajeva raka dijagnosticiranih 2023. godine	13
Tablica 2. Udio (%) pojedinog stadija bolesti prilikom dijagnoze po sijelima raka, 2023. godina	18
Tablica 3. Broj slučajeva, gruba stopa, standardizirane stope i kumulativni rizik po sijelima raka i spolu, 2023. godina	19
Tablica 4. Broj slučajeva po županijama, po spolu i sijelima raka, 2023. godina	20
Tablica 5. Broj slučajeva po sijelima raka, spolu i petogodišnjim dobnim skupinama, 2023. godina	23
Tablica 6. Umrli od raka u Hrvatskoj po sijelu raka, dobi i spolu, 2024. godina	28
Tablica 7. Umrli od raka u Hrvatskoj po sijelu raka, dobi i spolu, 2023. godina	29
Tablica 8. Jednogodišnje i petogodišnje čisto preživljenje od raka, ukupno, za osobe dijagnosticirane od 2019. do 2023. godine	33
Tablica 9. Prevalencija osoba kojima je dijagnosticirana zloćudna bolest po sijelu raka, stanje na datum 31.12.2023. godine	37

Definicije osnovnih pojmova

Incidencija Broj novih dijagnosticiranih slučajeva u određenom razdoblju u određenoj populaciji (tipično jednoj kalendarskoj godini). Ovo su osnovni podaci koje rutinski prikupljaju i analiziraju populacijski registri za rak. Prikazuje se kao apsolutni broj slučajeva godišnje ili kao stopa incidencije na 100 000 ljudi godišnje (vidi i *Gruba stopa*, *Dobno-specifična stopa*, *Dobno-standardizirana stopa*). Stopa daje približnu procjenu prosječnog rizika obolijevanja u promatranom razdoblju.

Mortalitet Broj smrti koje su se dogodile u određenom razdoblju u određenoj populaciji. Razlikujemo opći mortalitet (ukupni broj smrti u populaciji), specifični mortalitet (po dobi, spolu, ili pojedinom uzroku smrti) i proporcionalni mortalitet (udio nekog specifičnog mortaliteta u ukupnom broju umrlih). Može se prikazati kao apsolutni broj smrti godišnje ili kao stopa na 100 000 ljudi godišnje (vidi i *Gruba stopa*, *Dobno-specifična stopa*, *Dobno-standardizirana stopa*).

Gruba stopa Omjer broja novih slučajeva ili smrti u određenoj populaciji i vremenskom razdoblju u odnosu na veličinu populacije izložene riziku u istom razdoblju. Incidencija i mortalitet se obično prikazuju kao godišnja stopa na 100 000 ljudi, a za nazivnik se koristi veličina populacije prema procjenama sredinom godine. Ovisit će o dobnoj strukturi populacije i nije nužno prikladna za usporedbe između populacija ili kroz vrijeme.

Dobno-specifična stopa Stopa incidencije ili mortaliteta za određenu dobnu skupinu, pri čemu se brojnik i nazivnik odnose na istu skupinu. Izražava se kao broj novih slučajeva raka ili smrti na 100 000 ljudi. Obično se koristi razdioba u dobnim skupinama po pet godina, s gornjom granicom ovisnom o dostupnim podacima o stanovništvu.

Dobno-standardizirana stopa Otežani (ponderirani) prosjek dobno-specifičnih stopa, u kojem su težine (ponderi) preuzete iz unaprijed određene raspodjele dogovorene standardne populacije. Obično se izražava se na 100 000 osoba. Usporedba stopa između različitih vremenskih razdoblja ili geografskih područja moguća je tek nakon prilagodbe razlika u dobnoj strukturi populacije te dobna standardizacija omogućuje usporedbu stopa koje su aritmetički prilagođene tako da imaju istu dobnu strukturu kao standardna populacija. Ovu stopu koristimo za usporedbe između pojedinih populacija ili procjenu trendova kroz vrijeme unutar neke populacije kako bismo korigirali za utjecaj različitih dobnih struktura (rak je većinom bolest starije dobi pa će starije populacije imati višu grubu stopu incidencije raka).

Kumulativni rizik Vjerojatnost obolijevanja ili umiranja od bolesti unutar određenog razdoblja. Obično se izražava kao udio osoba za koje se očekuje da će oboljeti ili umrijeti od neke bolesti unutar određenih dobnih granica (npr. od rođenja do navršene 75. godine), pod pretpostavkom da će stope incidencije ili mortaliteta ostati jednake onima u promatranom razdoblju i u odsustvu konkurentnih uzroka. Omogućuje usporedbe između populacija različite dobne strukture (kao i dobno-standardizirana stopa), ali daje jasniju sliku rizika na razini individualne osobe.

Prevalencija Broj osoba u određenoj populaciji koje u nekom trenutku boluju od određene bolesti ili stanja. Ukupna prevalencija raka odnosi se na broj osoba kojima je u nekom trenutku u životu postavljena dijagnoza raka, neovisno o tome kada. Često se koristi i 5-godišnja ili 10-godišnja prevalencija (broj osoba koje su žive na određeni datum, a da im je dijagnoza raka bila postavljena u zadnjih 5 ili 10 godina).

Preživljenje, opaženo preživljenje, relativno preživljenje, čisto preživljenje Udio osoba kojima je bio dijagnosticiran rak koje su žive nakon određenog vremena od dijagnoze. Opaženo preživljenje (engl. *observed survival*) se izračunava kao udio bolesnika koji su živi nakon određenog vremenskog razdoblja (npr. 1, 3 ili 5 godina) od postavljanja dijagnoze raka, bez obzira na uzrok smrti. Na razini populacije ovisit će o dobi i drugim bolestima koje su raširene u toj populaciji te nije prikladno za usporedbe s drugim populacijama ili kroz vrijeme. Relativno preživljenje (engl. *relative survival*) definira se kao opaženo preživljenje od svih uzroka nakon određenog vremenskog razdoblja u skupini bolesnika, podijeljeno s očekivanim preživljenjem usporedive skupine u općoj populaciji (na temelju dostupnih životnih tablica statističkih zavoda), te je time usporedivo prema ključnim čimbenicima koji utječu na preživljenje kao što su dob, spol i kalendarska godina promatranja. Važna prednost je što ne zahtijeva podatke o uzroku smrti tako da međunarodne usporedbe ne ovise o eventualnim razlikama u određivanju osnovnih uzroka smrti u sustavima mortalitetne statistike. Čisto preživljenje (engl. *net survival*) predstavlja vjerojatnost preživljenja oboljelih od raka u hipotetskoj situaciji u kojoj je rak jedini mogući uzrok smrti. Procjenjuje se suvremenim statističkim metodama čistog preživljenja, najčešće Pohar-Perme estimatorom (kao i u ovoj publikaciji), koji daje nepristranu procjenu preživljenja također neovisnu o konkurentnim uzrocima smrti i razlikama u općoj smrtnosti populacije.

Standardna populacija (Europska, Svjetska, Hrvatska) Teoretska, fiktivna populacija čiji zbroj je jednak 100 000. Formira se koristeći neki od popisa stanovništva (npr. za Hrvatsku standardnu populaciju korišten je popis stanovništva iz 2011. godine) čiju dobnu strukturu onda odražava, ili se određuje međunarodnim sporazumom kako bi odražavala dobnu strukturu šire populacije. Za potrebe međunarodnih usporedbi najčešće se koristi Europska standardna populacija (originalno iz 1976., revidirana 2013.) ili Svjetska standardna populacija. Važno je napomenuti da dobno-standardizirane stope dobivene korištenjem različitih standardnih populacija nisu međusobno usporedive. U ovom je izvještaju, osim ako je drugačije navedeno, za standardizaciju stopa korištena Hrvatska standardna populacija (HR11).

Morfološki potvrđeni slučajevi, udio (MV%) Udio slučajeva koji su potvrđeni nekom od morfoloških metoda (patologija, citologija) te registar ima i morfološku dijagnozu bolesti. Važan pokazatelj kvalitete podataka populacijskih registara za rak.

DCO (Death Certificate Only) slučajevi Slučajevi raka za koje je jedini izvor informacije o raku potvrda o smrti, odnosno navođenje neke zloćudne bolesti kao osnovnog uzroka smrti. Visok udio DCO slučajeva u izvještaju registra za rak ukazuje na manjkavosti u potpunosti registracije.

Riječ voditelja Registra za rak

Pred vama je prvi izvještaj u novoj seriji publikacija Registra za rak Republike Hrvatske posvećenih epidemiologiji raka u Republici Hrvatskoj. Ovim izdanjem nastavljamo sustavno izvještavanje o incidenciji raka u Hrvatskoj i nadograđujemo ga podacima o mortalitetu, prevalenciji i preživljenju od raka, u skladu s međunarodno prihvaćenim metodološkim načelima i izvještajima.

Rak već desetljećima predstavlja jedno od najvećih javnozdravstvenih opterećenja u Hrvatskoj. On je, uz bolesti srca i krvnih žila, vodeći uzrok mortaliteta te značajan uzrok obolijevanja, invaliditeta i prijevremenog gubitka godina života. Demografsko starenje stanovništva, visoka prevalencija poznatih čimbenika rizika te sve veći broj osoba koje žive s dijagnozom raka dodatno naglašavaju potrebu za pouzdanim, pravodobnim i usporedivim podacima o ovom kompleksnom zdravstvenom problemu kako bi se mogle poduzeti odgovarajuće intervencije.

Uloga Registra za rak u tom je kontekstu ključna. Kao populacijski registar, on omogućuje objektivno praćenje pojavnosti, rasprostranjenosti i ishoda zloćudnih bolesti u cijeloj populaciji, neovisno o zdravstvenoj ustanovi u kojoj je postavljena dijagnoza ili provedeno liječenje. Podaci Registra su temelj za planiranje i evaluaciju nacionalnih programa prevencije i ranog otkrivanja raka, uvođenje novih dijagnostičkih i terapijskih metoda, kao i za znanstvena istraživanja te međunarodne usporedbe.

Želim ovdje istaknuti da kvaliteta rada i objavljenih podataka Registra za rak ovisi o suradnji brojnih dionika: zdravstvenih ustanova, bolničkih liječnika, obiteljskih liječnika, zavoda za javno zdravstvo i drugih institucija, uključujući Ministarstvo zdravstva kao krovnu ustanovu. Svima koji svojim radom doprinose potpunosti, valjanosti, usporedivosti i pravovremenosti podataka Registra za rak upućujem iskrenu zahvalnost. Želio bih se posebno zahvaliti i svim djelatnicima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo koji su uključeni u proces stvaranja podataka i izrade izvještaja Registra za rak, uključujući i one koji su u mirovini i na čijim ramenima mi možemo vidjeti dalje.

Svjestan sam da iza svake brojke prikazane u ovom izvještaju stoji stvarna osoba i njezino iskustvo bolesti. Također, vjerujem da podaci sami po sebi nisu i ne smiju biti cilj, već samo sredstvo. Njihova stvarna vrijednost i vrijednost našeg rada ostvaruje se tek kada i ako se koriste za donošenje informiranih odluka u javnom zdravstvu, za prepoznavanje prioriteta i za praćenje učinaka intervencija. Upravo stoga ovaj izvještaj ne vidim kao završeni proizvod, nego kao otvoreni i dinamični proces koji ćemo zajednički s vremenom nadograđivati novim pokazateljima, detaljnijim analizama i posebnim tematskim poglavljima, kroz praćenje Nacionalnog strateškog okvira protiv raka i zajednički rad na odgovornom planiranju zdravstvene skrbi za stanovnike Republike Hrvatske.

Voditelj Registra za rak Republike Hrvatske
izv. prof. dr. sc. Mario Šekerija
Zagreb, veljača 2026.

Riječ ravnatelja Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo

Zloćudne bolesti danas su jedan od ključnih izazova suvremenog društva. Osim značajnog tereta kojeg predstavljaju za zdravstveni sustav, a zatim i tržište rada, socijalni sustav i gospodarski razvoj, iza svake dijagnoze raka nalazi se i osoba koja se suočava s bolešću, kao i njeni bližnji i obitelj koji prolaze kroz kovitlac emocija i zahtjeva. U uvjetima starenja stanovništva i produljenja očekivanog trajanja života, teret raka će, bez poduzimanja sustavnih i koordiniranih mjera, nastaviti rasti. Upravo zato je kontinuirano praćenje incidencije, mortaliteta, prevalencije i preživljenja od raka od presudne važnosti za učinkovito planiranje zdravstvenih, socijalnih i međusektorskih intervencija.

Registar za rak Republike Hrvatske, kao jedan od najstarijih populacijskih registara za rak u Europi, ima središnju ulogu u tom procesu. Njegovi podaci omogućuju praćenje dugoročnih trendova pojavnosti i ishoda raka, međunarodne usporedbe te evaluaciju učinkovitosti zdravstvenih intervencija. Posebno je važno istaknuti da su upravo podaci Registra temelj za planiranje, praćenje i vrednovanje nacionalnih programa ranog otkrivanja raka.

Hrvatski zavod za javno zdravstvo ima ključnu ulogu u razvoju, provedbi i evaluaciji organiziranih programa probira za rak dojke, vrata maternice i debelog crijeva, kao i važnu ulogu u novim programima ranog otkrivanja raka pluća i raka prostate. Ti programi predstavljaju jedan od najučinkovitijih javnozdravstvenih alata za smanjenje mortaliteta od raka, pod uvjetom da su utemeljeni na dokazima, visoke kvalitete, dovoljnog odaziva i da se njihovi rezultati sustavno prate i informiraju daljnji razvoj i poboljšanja. U tom kontekstu, integracija podataka iz programa probira s podacima Hrvatskog registra za rak nam omogućuje uvid u broj otkrivenih slučajeva, stadije bolesti u trenutku dijagnoze, kao i ishode liječenja te dugoročnog preživljenja, što je preduvjet za njihovo stalno unaprjeđenje.

Hrvatski zavod za javno zdravstvo snažno podupire daljnji razvoj Registra za rak, kroz unaprjeđenje kvalitete i potpunosti podataka te jačanje analitičkih kapaciteta, osobito u području praćenja ishoda bolesti, ali i nejednakosti između različitih skupina stanovništva. Transparentno i redovito izvještavanje, kakvo se nastavlja i ovom publikacijom, ključno je za informiranje stručne i šire javnosti te za odgovorno upravljanje sustavom zdravstvene zaštite. Ovime se potvrđuje i dugoročna opredijeljenost Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo ka pripremi javnozdravstvenih programa i intervencija utemeljenih na kvalitetnim, pouzdanim i međunarodno usporedivim podacima.

Vjerujem da će ova publikacija, kao i buduća izdanja u ovoj seriji, biti vrijedan izvor znanja i snažan oslonac u daljnjem razvoju nacionalne politike kontrole raka, s ciljem smanjenja smrtnosti, produljenja i poboljšanja kvalitete života za sve građane Republike Hrvatske.

Ravnatelj Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo
izv. prof. prim. dr. sc. Krunoslav Capak
Zagreb, veljača 2026.

Sažetak ključnih nalaza

Rak i dalje predstavlja jedno od najvećih javnozdravstvenih opterećenja u Republici Hrvatskoj. U 2023. godini zabilježeno je **26 736** novih slučajeva raka (bez ne-melanomskog raka kože), pri čemu je 53 % slučajeva dijagnosticirano u muškaraca, a 47 % u žena. Gotovo dvije trećine oboljelih bilo je u dobi od 65 godina i više, što odražava izražen utjecaj starenja stanovništva na ukupni teret zloćudnih bolesti.

U 2024. godini zloćudne bolesti ostaju drugi najčešći uzrok smrti s **26 % svih smrti** (iza bolesti srčano-žilnog sustava), a ujedno i vodeći uzrok prijevremenog mortaliteta. Među uzrocima smrti od raka najviše se ističu rak pluća (vodeći zloćudni uzrok smrti i u muškaraca i u žena u Hrvatskoj), rak debelog i završnog crijeva, rak gušterače, rak dojke i rak prostate, koji zajedno čine 56% ukupnog mortaliteta od zloćudnih bolesti.

Najčešća novodijagnosticirana sijela raka u muškaraca su **rak prostate, rak pluća i rak debelog i završnog crijeva**, dok u žena dominiraju **rak dojke, rak debelog i završnog crijeva i rak pluća**. Ta sijela čine najveći udio ukupne incidencije raka i ostaju ključni ciljevi preventivnih, dijagnostičkih i terapijskih intervencija. Analize trendova incidencije i mortaliteta ukazuju na heterogene obrasce među pojedinim sijelima raka i po spolu, s porastom incidencije i padom mortaliteta u mnogim sijelima raka poput raka dojke i raka prostate. Kod raka pluća vidimo jasan pad incidencije i mortaliteta u muškaraca, no nažalost imamo porast i incidencije i mortaliteta u žena pa su ukupni trendovi stabilni. Kod raka debelog i završnog crijeva vidimo pad mortaliteta, uz stabilne ukupne trendove incidencije (još uvijek postoji porast incidencije u žena). Ovi trendovi odražavaju promjene u izloženosti čimbenicima rizika, učinke preventivnih mjera i ranog otkrivanja kao i napredak u liječenju bolesti.

Analize preživljenja od raka upućuju na kontinuirano poboljšanje ishoda liječenja. Petogodišnje čisto preživljenje za sve zloćudne novotvorine (bez ne-melanomskog raka kože) u osoba dijagnosticiranih u razdoblju 2019.–2023. iznosi **59 %** (95 % interval pouzdanosti: 58,7–59,4), dok je u osoba dijagnosticiranih u razdoblju 2014.–2018. bilo 54,9 %, dok je početkom 2000-ih godina iznosilo 44 %. Najviše petogodišnje čisto preživljenje, iznad 90 %, bilježi se kod raka štitnjače, testisa i prostate, dok je najniže preživljenje, ispod 10 %, zabilježeno kod raka gušterače i raka jednjaka. Kod raka dojke, petogodišnje čisto preživljenje je poraslo s 84,5 % na **87,2 %**, kod raka prostate s 89,8 % na **92,8 %**, kod raka debelog i završnog crijeva s 54,6 % na **57,3 %** te kod raka pluća s 13 % na **18,1 %**.

Podaci o prevalenciji raka dodatno potvrđuju rastuće opterećenje bolešću, ali i poboljšanje prognoze: na dan 31. prosinca 2023. godine u Hrvatskoj je živjelo **187 118** osoba kojima je nekada u životu dijagnosticiran rak, što čini **4,8 %** ukupnog stanovništva, u odnosu na prevalenciju od 63 876 osoba (1,5 %) na kraju 2001. godine. Porast prevalencije odražava kombinirani učinak promjena u incidenciji i poboljšanja preživljenja te ima važne implikacije za dugoročno planiranje zdravstvene skrbi. Najučestaliji rak u Hrvatskoj po ukupnoj prevalenciji u Hrvatskoj s preko 39 000 osoba je rak dojke.

REGISTAR ZA RAK I EPIDEMIOLOGIJA RAKA

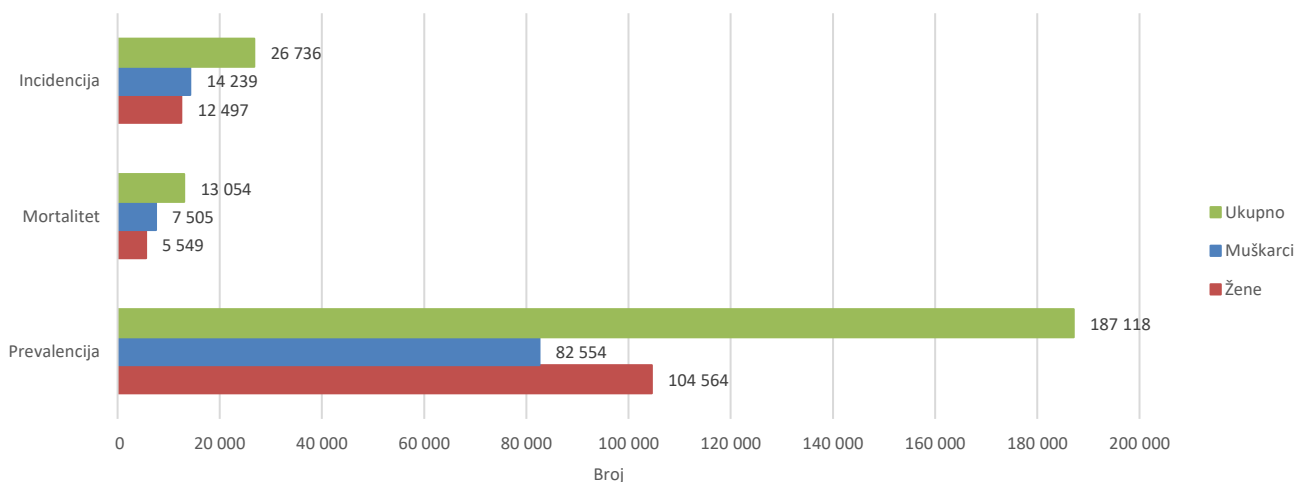
Rak je značajan javnozdravstveni problem diljem svijeta, pa tako i u Hrvatskoj. Podaci populacijskih registara za rak služe kao osnova u razumijevanju tereta raka u populaciji, s ciljem planiranja politika u zdravstvu, kao i donošenja odluka o ulaganju u infrastrukturu i poboljšanje zdravstvene skrbi o oboljelima. Neophodni su i za analizu trendova incidencije raka, razlika u pojavnosti raka u određenim geografskim jedinicima i dobnim skupinama te praćenja ishoda bolesti i liječenja. Pravovremeno i transparentno objavljivanje podataka o raku prema stručnoj i široj javnosti također je važan dio uloge registara za rak.

Važnost prikupljanja epidemioloških podataka o pojavnosti i smrtnosti od raka u cilju boljeg razumijevanja same bolesti prepoznata je još u prvoj polovici prošlog stoljeća. Prvi europski registri za rak počeli su s radom još u prvoj polovici 20. stoljeća, a jedan od prvih bio je i hrvatski Registar za rak, osnovan 1959. godine. Najprije su se prikupljali samo podaci o umrlima od raka, a od 1962. godine obrađuju se podaci o novooboljelima od raka. Prvi izvještaj o incidenciji raka u Hrvatskoj objavljen je za razdoblje od 1968.-1975. godine i od tada postoji neprekinuti kontinuitet godišnjih objava. Od 1994. godine Registar za rak Hrvatske punopravni je član Međunarodne udruge registara za rak (*IACR*) te smo i punopravni član Europske mreže registara za rak (*ENCR*) koja je dio Zajedničkog istraživačkog centra (*JRC*) Europske komisije. Temeljem podataka Registra za rak određuju se epidemiološki indikatori incidencije, prevalencije i preživljenja od raka, dok su podaci o mortalitetu od raka preuzeti iz sustava mortalitetne statistike i u ovom izvještaju su prikazani kako bismo prikazali zaokruženu sliku o epidemiologiji raka u Hrvatskoj. Podaci Registra za rak uključeni su u baze podataka o incidenciji raka u Europi (*ECIS*, *IICC*) i svijetu (*Cancer Incidence in Five Continents – CI5*, *GLOBOCAN*), kao i velike međunarodne studije o preživljenju od raka (*EUROCARE*, *CONCORD*).

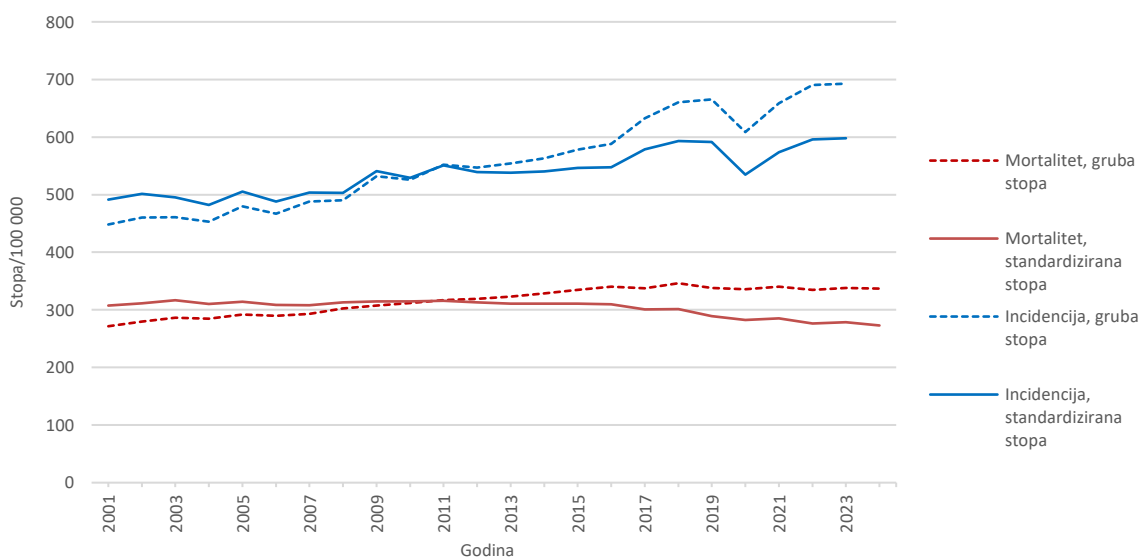
Zbog načina prikupljanja i obrade podataka izvještaji o epidemiološkim pokazateljima raka populacijskih registara za rak objavljuju se s odgodom te se podaci o incidenciji raka u ovom izvješću odnose na 2023. godinu (objavljeni su na web-stranicama HZJZ u prosincu 2025.), a u ovom izvještaju su nadopunjeni podacima o prevalenciji, preživljenju i mortalitetu, uključujući i mortalitet za 2024. godinu.

Mnogi registri za rak susreću se sa sličnim problemima u pravovremenosti objave te trenutačna ECIS baza nije ažurna za mnoge europske zemlje koje imaju postojeće populacijske registre. Kako bi se unaprijedila postojeća situacija s pravovremenosti šire dostupnosti podataka, kao i dodali indikatori za podatke o prevalenciji i preživljenju od raka na ECIS platformu u rujnu 2025. započeta je Zajednička akcija (engl. *Joint Action*) *CancerWatch*. Ovaj projekt, u kojem Hrvatski zavod za javno zdravstvo ima značajnu ulogu (kroz, između ostalog, i vođenje radnog paketa o evaluaciji), će kroz mnoge paralelne aktivnosti osnažiti registre za rak i doprinijeti poboljšanju četiriju osnovnih indikatora kvalitete podataka registara kako su ih Bray i Parkin definirali još 2009. godine – usporedivost, valjanost, pravovremenost i potpunost (engl. *comparability, validity, timeliness, completeness*).

U ovom izvješću uz najnovije dostupne podatke o incidenciji i mortalitetu od raka prikazat ćemo i trendove incidencije i mortaliteta od raka od 2001. godine, a po prvi puta prikazat ćemo i podatke o prevalenciji raka te podatke o preživljenju od raka. Godišnja izvješća Registra za rak o incidenciji raka objavljivala su se u obliku tiskanih publikacija za godine incidencije od 1968. do 2010., a u elektroničkom obliku za godine od 2011. do 2023. te su ista dostupna na web-stranicama Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. Važno je napomenuti kako je baza Registra za rak dinamička baza, odnosno podaci u njoj se u manjoj mjeri mogu mijenjati i za prethodne godine s pristizanjem novih informacija iz zdravstvenog sustava.

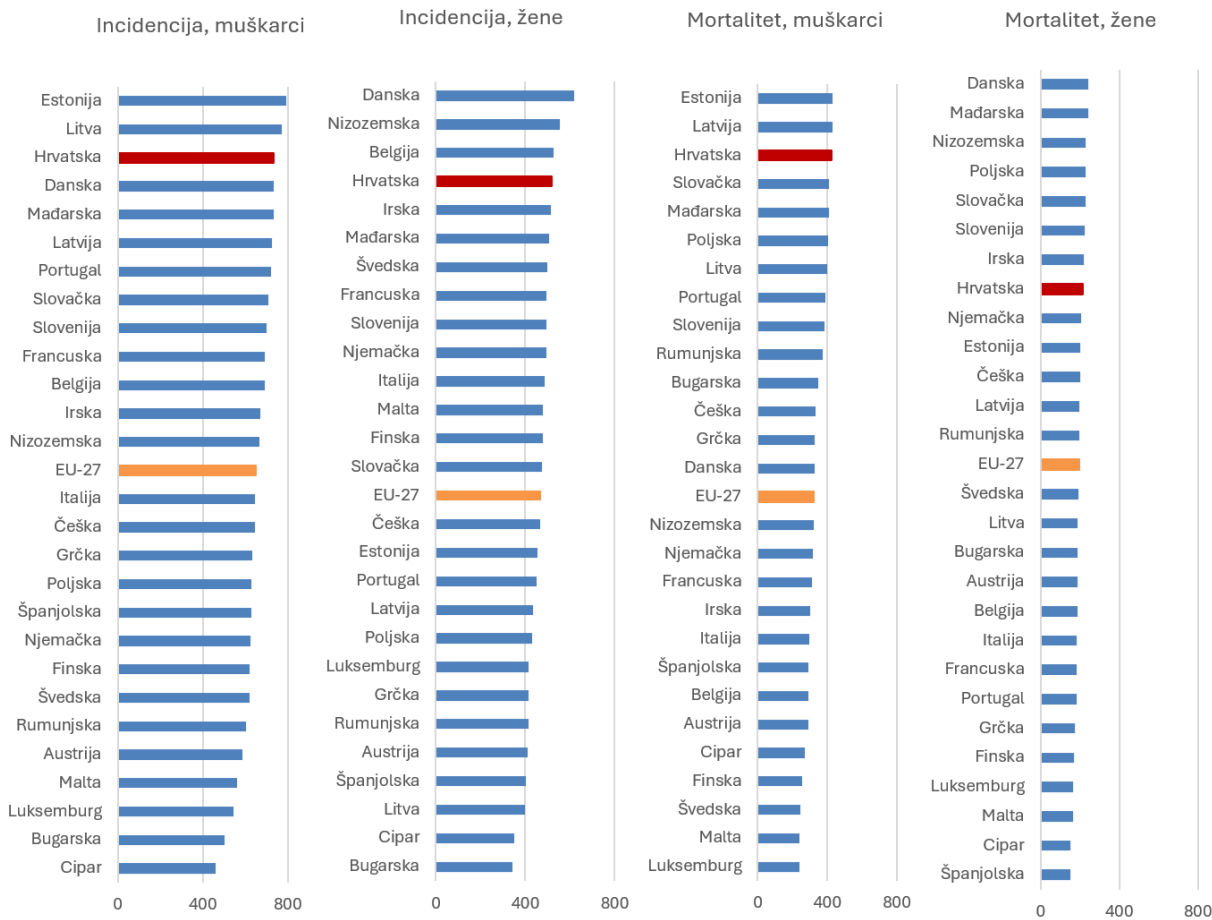
Slika 1. Teret raka u Hrvatskoj, podaci za 2023. godinu (zloćudni rak, isključujući ne-melanomski rak kože), incidencija, mortalitet i prevalencija, po spolu

Slika 2. Trendovi stopa incidencije i mortaliteta od raka na 100.000 stanovnika (zloćudni rak, isključujući ne-melanomski rak kože) u Hrvatskoj za razdoblje 2001. – 2023./2024., oba spola

Kako bi se lakše uspoređivali podaci o opterećenju rakom između različitih država unatoč problemima s pravovremenošću objave podataka, ustanove poput Međunarodne agencije za istraživanje raka (IARC) i Zajedničkog istraživačkog centra Europske komisije kroz ECIS platformu, objavljuju kratkoročne procjene incidencije i mortaliteta od raka u pojedinim državama, kroz modeliranje i ekstrapolaciju zadnjih dostupnih podataka. Prema zadnjim dostupnim procjenama Hrvatska je, po dobno-standardiziranoj stopi (EU13) incidencije raka u 2024. godini na drugom mjestu u Europi (iza Danske), dok smo po mortalitetu od raka na trećem mjestu (iza Mađarske i Slovačke). (Napomena: po zadnjim službenim podacima EUROSTAT-a o mortalitetu od raka u Europskoj uniji smo još uvijek na drugom mjestu po mortalitetu, iza Mađarske).

Kad promatramo navedene procjene incidencije i mortaliteta od raka u Europskoj uniji po spolu, vidimo da je Hrvatska na trećem mjestu po incidenciji u muškaraca i četvrtom u žena, dok smo po mortalitetu na trećem mjestu u muškaraca i osmom mjestu u žena.

Slika 3. Procjene Europskog informacijskog sustava o raku (ECIS), dobno-standardizirane (EU13) stope incidencije i mortaliteta od ukupnog raka (zloćudni rak, isključujući ne-melanomski rak kože) u EU-27, po spolu i državama, za 2024. godinu

IZVORI PODATAKA I METODOLOGIJA

Zakonska osnova prikupljanja podataka

Ustroj i vođenje Registra za rak uređeni su Zakonom o podacima i informacijama u zdravstvu (NN 14/19). Ovim Zakonom definira se prikupljanje, obrada, uporaba i razmjena zdravstvenih podataka i informacija u Hrvatskoj, uključujući i podatke koji se prikupljaju u Registru za rak, kao i nadležnosti ustanova poput Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. Dodatno, Registar za rak se vodi i organizira u okviru odredbi o javnozdravstvenim registrima u Pravilniku o načinu obrade zdravstvenih i drugih osobnih podataka u zdravstvenim nacionalnim i institucionalnim informacijskim sustavima u zdravstvu, načinu čuvanja i zaštite zdravstvenih podataka i izrade zdravstvenih pokazatelja, standardiziranim obrascima te registrima i evidencijama u zdravstvu (NN 150/24) u kojem je naveden kao jedan od javnozdravstvenih registara koje vodi Hrvatski zavod za javno zdravstvo kroz Nacionalni javnozdravstveni sustav (NAJS).

Zakonsku podlogu za prikupljanje i obradu podataka također predstavljaju i Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/18, 125/19, 133/20, 147/20, 136/21, 119/22, 156/22, 33/23, 145/23, 36/24, 102/25) te Godišnji provedbeni plan statističkih aktivnosti Republike Hrvatske (NN 145/25) temeljen na Zakonu o službenoj statistici (NN 25/20, 155/23 i 124/25).

Registar za rak, kao i sva ostala službena statistika, djeluje u skladu s Općom uredbom o zaštiti podataka Europske unije, poznatijom kao GDPR, odnosno u skladu sa Zakonom o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka (NN 42/18). Kako je u članku 33. navedene uredbe između ostalog naglašeno da „osobni podaci obrađeni u statističke svrhe ne smiju omogućiti identifikaciju osobe na koju se podaci odnose“, u izvješćima Registra za rak ne objavljuju se podaci o oboljelima po dobi i spolu za manja teritorijalna područja, kako bi se onemogućila identifikacija oboljelih osoba.

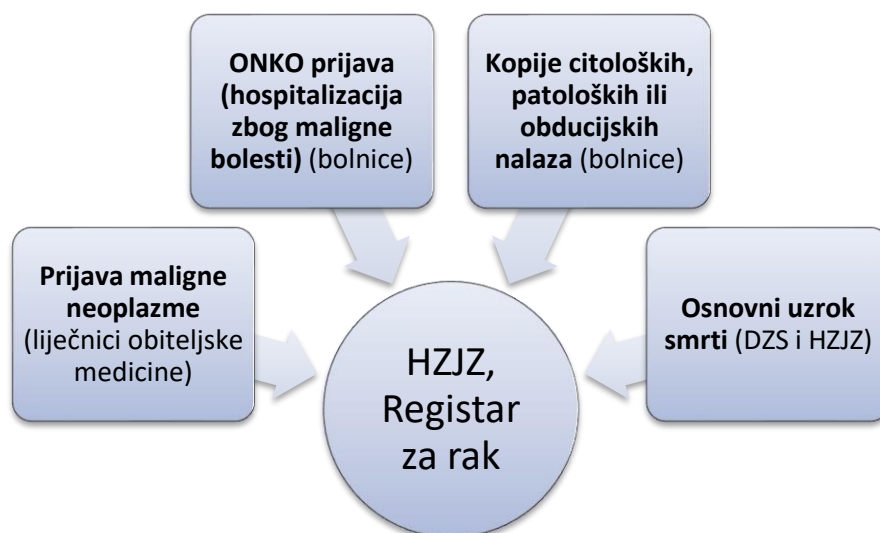
Izvori podataka

U populacijskim registrima za rak prikupljanje podataka može se organizirati pasivno, aktivno ili kombinacijom tih dvaju pristupa. Pasivno prikupljanje podataka podrazumijeva sustav u kojem registar prima prijave slučajeva raka iz zdravstvenog sustava, kao što su bolnice, patohistološki i citološki laboratoriji, onkološki odjeli te sustavi mortaliteta, kroz definirane obrasce za prijavljivanje i bez sustavnog i proaktivnog traženja dodatnih informacija od strane osoblja registra. Ovakav pristup oslanja se na zakonsku obvezu prijavljivanja i kvalitetu rutinskog izvještavanja, ali je povezan s većim rizikom od podprijavljivanja, kašnjenja u registraciji i nepotpunih podataka. Aktivno prikupljanje podataka, nasuprot tome, uključuje sustavno i proaktivno identificiranje slučajeva raka od strane osoblja registra, kroz redovite posjete ili omogućen pristup izvorima podataka, pregled medicinske dokumentacije i usporedbu različitih izvora, neovisno o zaprimljenim prijavama. Takav pristup omogućuje veću potpunost, točnost i pravovremenost registracije te bolju kontrolu kvalitete podataka, ali zahtijeva znatno veće kadrovske, organizacijske i financijske resurse, kao i odgovarajuće riješenu pravnu regulativu. U praksi, većina populacijskih registara za rak primjenjuje kombinirani model, u

kojem se pasivno prikupljanje nadopunjuje ciljanim aktivnim traženjem slučajeva, osobito radi smanjenja udjela slučajeva registriranih samo na temelju potvrde o smrti (DCO) i poboljšanja ključnih pokazatelja kvalitete podataka

Registar za rak Republike Hrvatske klasično se oslanja na pasivne metode registracije raka kroz prijave iz bolnica i od strane obiteljskih liječnika, uz kombinirani pristup kroz šifriranje podataka iz patoloških i citoloških nalaza na samom registru kroz rad posebno obučениh medicinskih djelatnika. Ovakav pristup je iznimno koristan u određivanju točnog sijela raka i morfološke dijagnoze, no bez dostupnih kliničkih podataka često nije dovoljan za određivanje stadija bolesti prilikom dijagnoze. Izvori podataka za registar su ONKO-obrazac (prijava hospitalizacije zbog maligne bolesti), obrazac Prijava maligne neoplazme (prijava postavljene dijagnoze raka poslana od strane liječnika obiteljske medicine), kopije citoloških, patoloških i obdukcijских nalaza kojima je utvrđena dijagnoza raka te podaci o osnovnim uzrocima smrti u suradnji Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i Državnog zavoda za statistiku. Ako iz određene ustanove nisu dobiveni traženi podaci ponekad su korišteni i bolničko-statistički obrasci (BSO) koji sadržavaju otpusne dijagnoze hospitaliziranih bolesnika i dostupni su u sklopu NAJS-a.

Od 2017. godine bolnicama koje koriste Bolničke informacijske sustave (BIS) omogućeno je direktno dostavljanje prijave hospitalizacija zbog onkološke bolesti (ONKO prijava) putem mjesečnih datoteka u sustav NAJSa, što u usporedbi s dostavom papirnatih obrazaca štedi vrijeme te omogućuje racionalniju raspodjelu radnog opterećenja. Izvještavanje se temelji na Uputama za ispunjavanje individualnih zdravstveno-statističkih izvješća, koje se redovno ažuriraju i objavljuju na stranicama Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

Slika 4. Osnovni izvori podataka za Registar za rak

Djelatnici Registra za rak na temelju pristiglih podataka, u skladu s postojećim normama i šifrarnicima popunjavaju strukturu baze podataka Registra za rak prema međunarodnim standardima. U procesu rada se svi pristigli obrasci za neku osobu svode na zajednički nazivnik (jedinstveni identifikator te osobe) te se temeljem pravila određivanja datuma incidencije, sijela raka (uključujući i pravila o multiplim primarnim sijelima raka), vrste, stadija i gradusa raka određuju

odgovarajuće vrijednosti pojedinih atributa. Ovaj skup podataka, uz dodatne podatke o osobi (dob, spol), vitalnom statusu (datum i uzrok smrti) te prebivalištu osobe prilikom postavljanja dijagnoze raka čini osnovu za epidemiološke analize distribucije i kretanja pokazatelja vezanih uz zloćudne bolesti u Hrvatskoj, kao i za usporedbe s drugim državama.

Za šifriranje dijagnoza u Registru za rak koristi se X. revizija Međunarodne klasifikacije bolesti, povreda i uzroka smrti (MKB-10). Za šifriranje morfološke dijagnoze bolesti koristi se Međunarodna klasifikacija bolesti za onkologiju (MKB-O), verzija 3.1, uz koju se određuje i topografsko sjelo raka prema topografskoj osi te klasifikacije (postoje određene razlike u odnosu na MKB-10 klasifikaciju) za međunarodne usporedbe. Podaci o stadiju bolesti prikazuju se prema sumarnom stadiju bolesti koji za solidne tumore razlikuje lokalizirani, regionalni i stadij s udaljenim metastazama, dok se datum incidencije kao i postojanje multiplih primarnih sjela raka određuje prema uputama Europske mreže registara za rak, ovisno o dostupnim podacima.

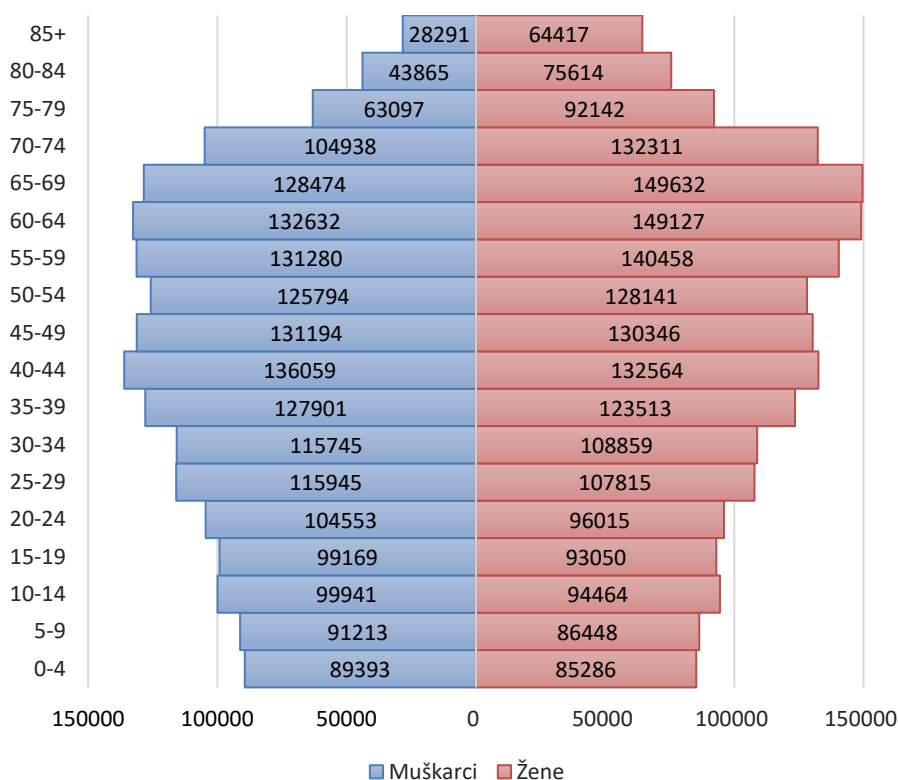
Prilikom obrade podataka važno je prikazati podatke na način koji pruža osnovne informacije o bolesti koja se prati te standardizirati podatke kako bi se otklonili utjecaji dobi ili nekih drugih čimbenika koji bi utjecali na kvalitetu i usporedivost podataka. Osim ako je drugačije navedeno, sve prikazane dobno-standardizirane stope u ovom izvješću standardizirane su koristeći Hrvatsku standardnu populaciju, temelju na podacima popisa stanovništva iz 2011. godine, dok su grube stope incidencije i mortaliteta kao i dobno-specifične stope potrebne za izračune dobno-standardiziranih stopa izračunate temeljem procjena stanovništva sredinom godine. Stope prevalencije raka u Hrvatskoj su izračunate temeljem procjena stanovništva krajem godine i odnose se na broj osoba koje žive s rakom na zadnji dan u toj kalendarskoj godini.

Za izračun petogodišnjeg preživljenja od raka u ovom izvješću korišteni su podaci za sve dijagnosticirane slučajeve (ne samo prvu dijagnozu raka) kod izračuna preživljenja po sijelima raka, dok je za sumarno preživljenje od raka korišteno samo preživljenje nakon prve dijagnoze. Za bolesnike dijagnosticirane od 2014. do 2018. godine korištene je kohortni pristup izračunu preživljenja, dok je za bolesnike dijagnosticirane od 2019. do 2023. korišten pristup razdoblja (engl. *period approach*). Podaci o petogodišnjem preživljenju u ovom izvješću nisu dobno-standardizirani prema ICSS (engl. *International Cancer Survival Standards*) standardima te nisu direktno usporedivi s onim iz prethodno objavljenih međunarodnih istraživanja (npr. *CONCORD-3*).

Baza Registra za rak je dinamička baza te je podložna manjim promjenama već obrađenih i objavljenih podataka sukladno kontinuiranom radu na kvaliteti i obuhvatu podataka, kao što je i uobičajeno u svim populacijskim registrima za rak. Za razliku od podataka o incidenciji raka, podaci o mortalitetu od raka preuzeti su iz sustava mortalitetne statistike i kao takvi su prikazani (nisu podložni naknadnim promjenama – opet, kako je i uobičajeno u sustavima mortalitetne statistike). Prilikom obrade i objavljivanja podataka poštuju se međunarodne smjernice o povjerljivosti podataka u registrima, kao i one propisane Općom uredbom o zaštiti osobnih podataka (*GDPR*).

Stanovništvo Hrvatske

Prema objavljenim procjenama Državnog zavoda za statistiku, u Hrvatskoj je sredinom 2023. godine živjelo 3 859 686 osoba, od čega 48 % muškaraca. Kao i većina razvijenih zemalja i Hrvatska bilježi sve manji broj živorođene djece uz sve veće očekivano trajanje života, što dovodi do demografskog starenja stanovništva. Udio osoba starijih od 65 godina 2001. godine bio je 15,6 %, 2011. godine 17,7 %, a 2023. godine 22,9 %. Kako je rak bolest koja se javlja prvenstveno u starijoj životnoj dobi, uz sve stariju populaciju možemo očekivati i sve veći broj oboljelih od raka u Hrvatskoj.

Slika 5. Dobna piramida stanovništva u Hrvatskoj, prema procjeni stanovništva sredinom 2023. godine Državnog zavoda za statistiku

Indikatori kvalitete podataka

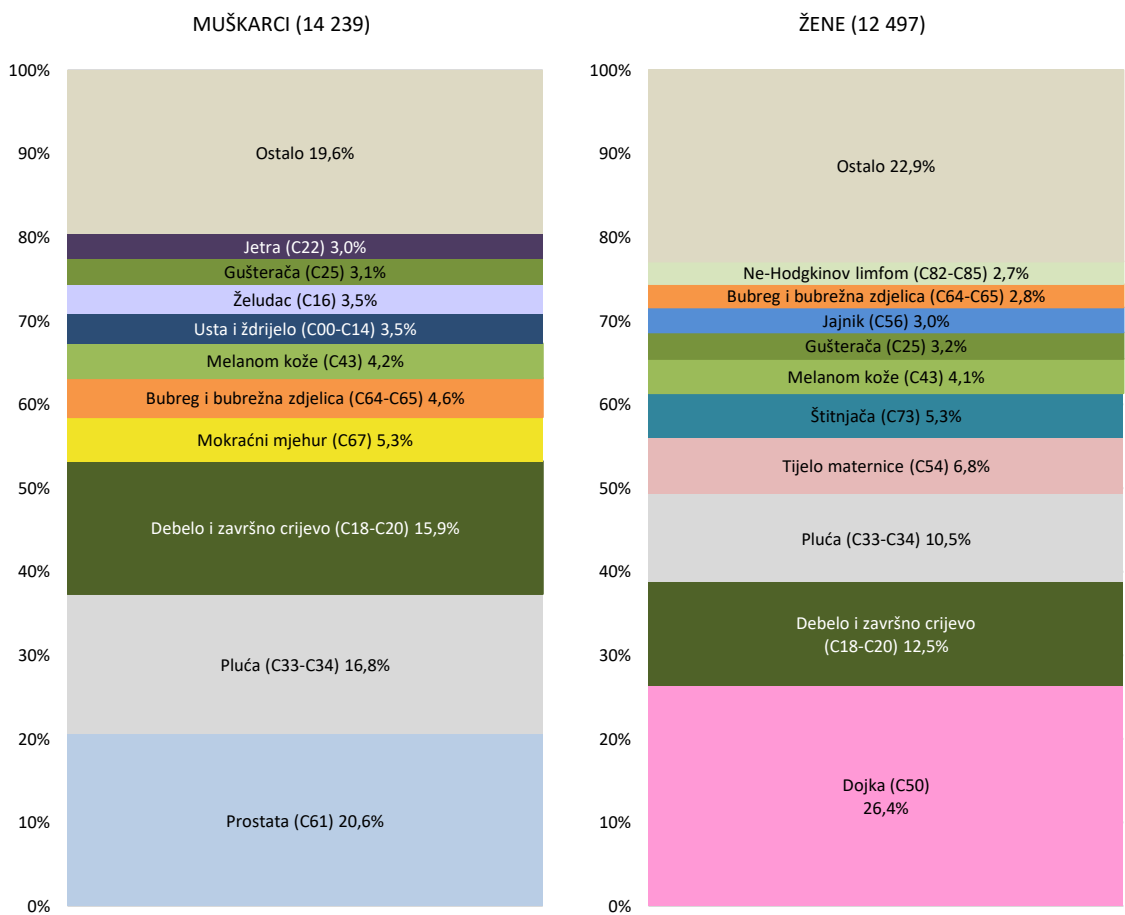
U tablici 1. prikazan je temelj dijagnoze po sijelima raka za slučajeve dijagnosticirane u 2023. godini. Udio morfološki, odnosno citološki potvrđenih slučajeva kao i udio slučajeva za koje je jedini izvor potvrda o smrti (engl. *Death Certificate Only*, DCO) uobičajeni su indikatori kvalitete podataka registara za rak. Udio morfološki ili citološki potvrđenih slučajeva u 2023. godini iznosi 82,1 %, dok udio DCO slučajeva iznosi 2,7 %. Oba indikatora pokazuju poboljšanje kvalitete podataka u registru kroz godine, odnosno vidljivo je povećanje udjela morfološki potvrđenih slučajeva i smanjenje udjela DCO slučajeva u Registru za rak. Nepoznati temelj dijagnoze odnosi se na slučajeve raka za koje registar nije imao pristup informacijama iz kojih je bilo moguće odrediti radi li se o morfološki potvrđenom raku (i pripadajućoj dijagnozi) ili je dijagnoza bila postavljena na neki drugi način.

Tablica 1. Temelj dijagnoze slučajeva raka dijagnosticiranih 2023. godine

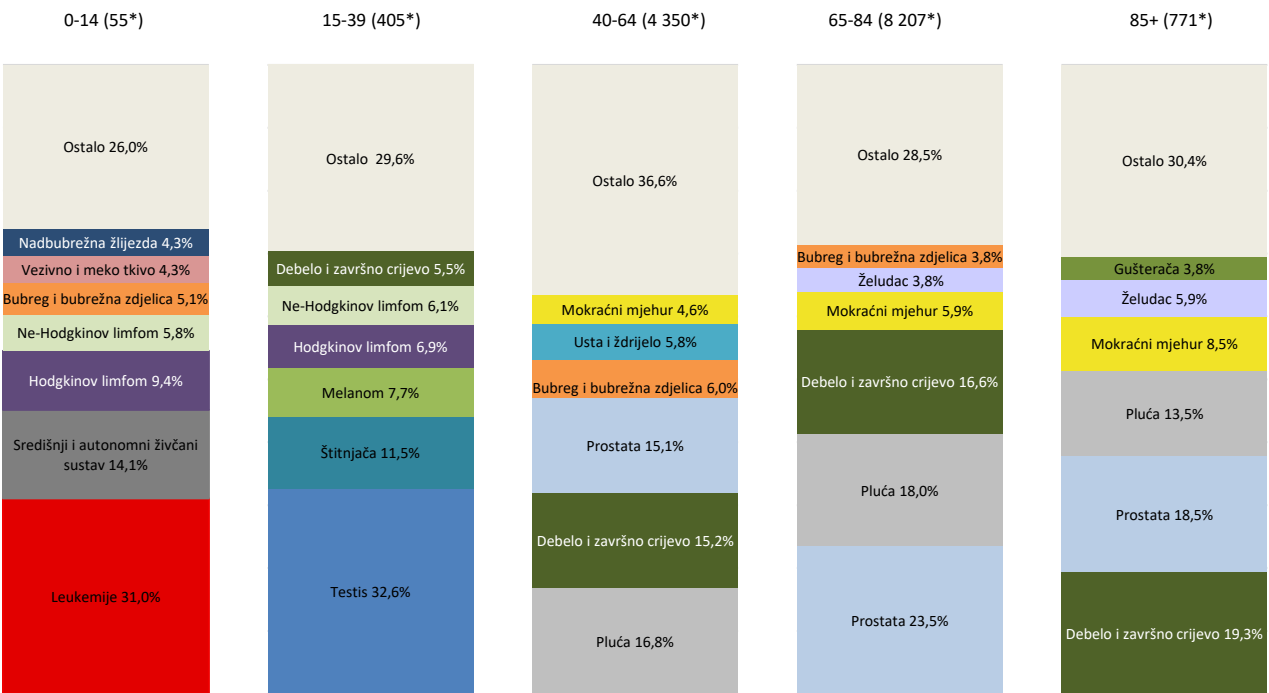
	Ukupno	Morfološki potvrđen		Klinički pregled/obrada		Potvrda o smrti (DCO)		Nepoznato	
Sijelo	Broj	Broj	Udio (%)	Broj	Udio (%)	Broj	Udio (%)	Broj	Udio (%)
Sva sijela, bez nemelanomskog raka kože (C00-C97, bez C44)	26 736	21 946	82,1	465	1,7	717	2,7	3 608	13,5
Usta i ždrijelo (C00-C14)	698	619	88,7	2	0,3	16	2,3	61	8,7
Jednjak (C15)	200	155	77,5	3	1,5	6	3,0	36	18,0
Želudac (C16)	837	684	81,7	11	1,3	38	4,5	104	12,4
Debelo i završno crijevo (C18-C20)	3 820	3 144	82,3	60	1,6	79	2,1	537	14,1
Jetra (C22)	596	331	55,5	30	5,0	32	5,4	203	34,1
Žučni mjehur i bilijarni trakt (C23-C24)	286	198	69,2	17	5,9	12	4,2	59	20,6
Gušterača (C25)	837	498	59,5	52	6,2	53	6,3	234	28,0
Grkljan (C32)	300	260	86,7	2	0,7	5	1,7	33	11,0
Dušnik, bronh i pluća (C33-C34)	3 694	2 896	78,4	91	2,5	148	4,0	559	15,1
Melanom kože (C43)	1 106	1 025	92,7	6	0,5	22	2,0	53	4,8
Vezivno i meko tkivo (C48-C49)	133	119	89,5	1	0,8	3	2,3	10	7,5
Dojka (C50)	3 319	3 087	93,0	11	0,3	29	0,9	192	5,8
Vrat maternice (C53)	297	255	85,9	4	1,3	0	0,0	38	12,8
Tijelo maternice (C54)	850	779	91,6	5	0,6	6	0,7	60	7,1
Jajnik (C56)	369	282	76,4	6	1,6	16	4,3	65	17,6
Prostata (C61)	2 927	2 558	87,4	18	0,6	49	1,7	302	10,3
Testis (C62)	210	182	86,7	6	2,9	1	0,5	21	10,0
Bubreg i bubrežna zdjelica (C64-C65)	1 012	860	85,0	20	2,0	23	2,3	109	10,8
Mokraćni mjehur (C67)	1 001	755	75,4	19	1,9	20	2,0	207	20,7
Središnji i autonomni živčani sustav (C70-C72)	414	319	77,1	11	2,7	24	5,8	60	14,5
Štitnjača (C73)	876	808	92,2	4	0,5	2	0,2	62	7,1
Hodgkinov limfom (C81)	108	102	94,4	1	0,9	0	0,0	5	4,6
Ne-Hodgkinov limfom (C82-C85)	659	564	85,6	8	1,2	8	1,2	79	12,0
Multipli mijelom (C90)	339	227	67,0	11	3,2	5	1,5	96	28,3
Leukemije (C91-C95)	584	360	61,6	21	3,6	12	2,1	191	32,7

INCIDENCIJA RAKA U HRVATSKOJ

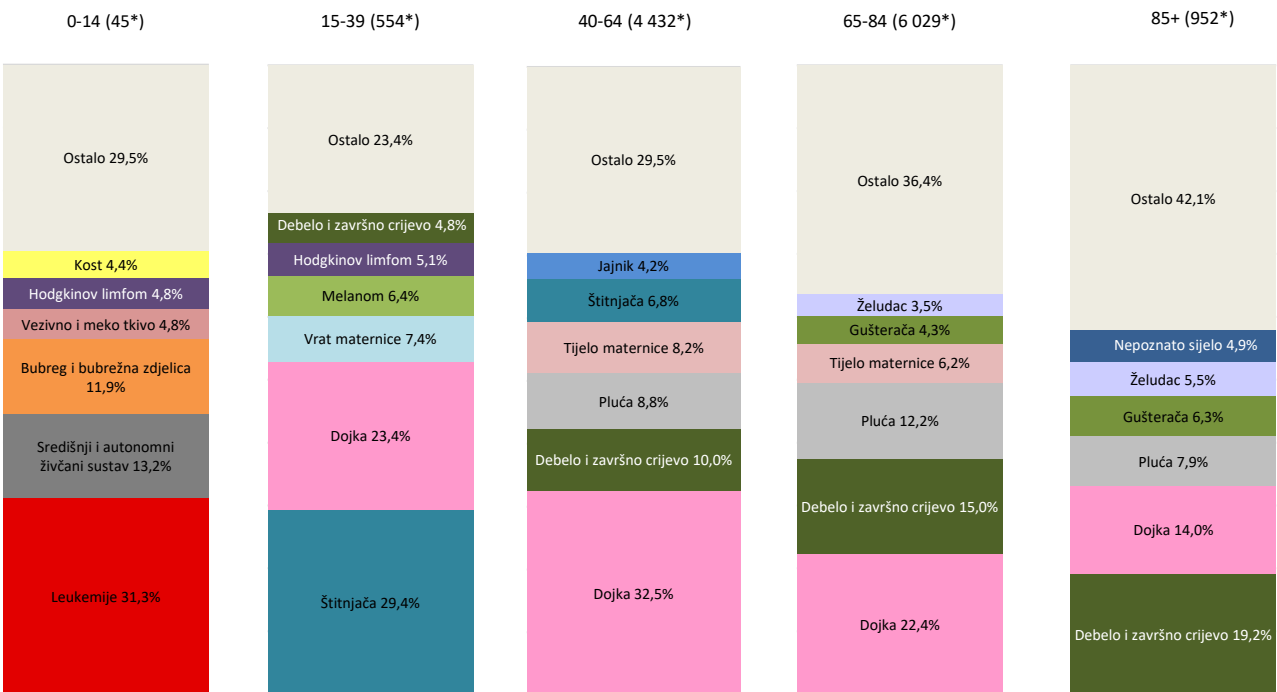
- U Hrvatskoj je u 2023. godini zabilježeno 26 736 novih slučajeva raka, od čega 14 239 kod muškaraca (53 %), a 12 497 kod žena (47 %).
- Najčešća sijela raka u muškaraca su rak **prostata** (2 927 slučajeva; 21% svih dijagnoza raka u muškaraca), rak **dušnika, bronha i pluća** (2 388; 17%), rak **debelog i završnog crijeva** (2 262; 16%), rak **mokraćnog mjehura** (753; 5%) i rak **bubrega i bubrežne zdjelice** (662; 5%), dok su u žena to rak **dojke** (3 293 novih slučajeva; 26%), rak **debelog i završnog crijeva** (1 558; 12%), rak **dušnika, bronha i pluća** (1 306; 10%), rak **tijela maternice** (850; 7%) i rak **štitnjače** (659; 5%).
- Srednja dob (medijan) kod dijagnoze je bila 68 godina. Većina oboljelih, njih 63 %, prilikom dijagnoze je starija od 65 godina.
- Najčešća sijela raka u djece su **leukemije**, dok se u adolescenata i mlađih odraslih radi o raku **testisa** u muškaraca i raku štitnjače u **žena**

Slika 6. Deset najčešće novodijagnosticiranih sijela raka u Hrvatskoj 2023. godine, po spolu

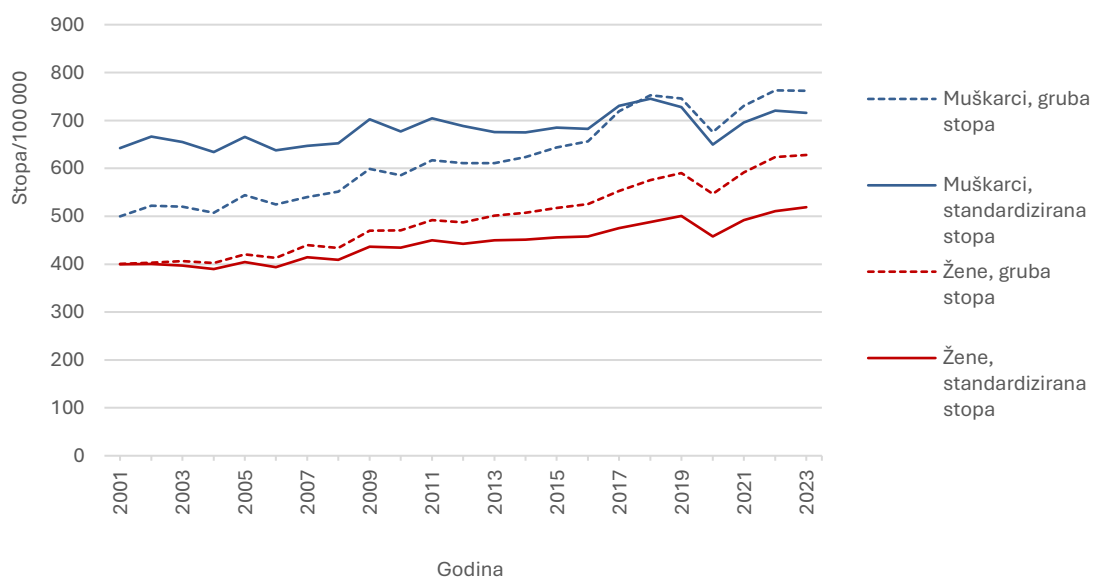
Slika 7. Najčešća sijela raka u pojedinim dobnim skupinama u muškaraca, 2019.-2023. godina
*Prosječan godišnji broj slučajeva raka u pojedinoj dobnoj skupini, 2019.-2023.

Slika 8. Najčešća sijela raka u pojedinim dobnim skupinama u žena, 2019.-2023. godina
*Prosječan godišnji broj slučajeva raka u pojedinoj dobnoj skupini, 2019.-2023.

Trendovi incidencije raka

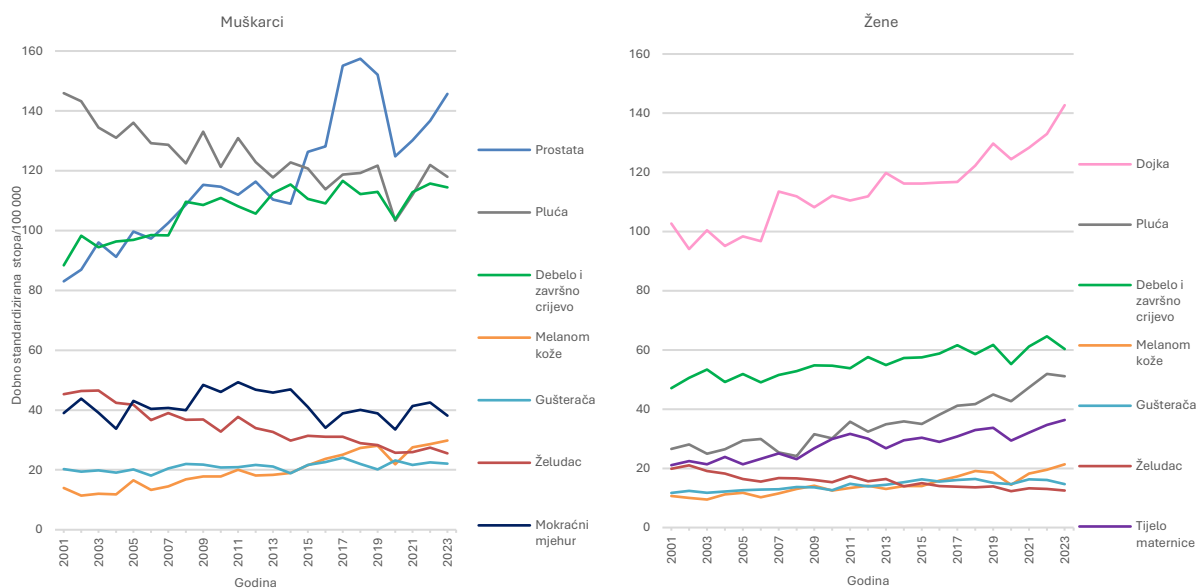
Incidencija ukupnog raka u Hrvatskoj je u porastu. Zbog starenja stanovništva i prevalencije rizičnih čimbenika (ovisno o sijelu raka) raste broj oboljelih, kao i gruba stopa incidencije. Nakon provedene dobne standardizacije stope incidencija je i dalje u blažem porastu. Provedena regresijska analiza trenda pokazuje da u posljednjih 10 godina standardizirana stopa incidencije raka kod muškaraca raste 0,5 % (95% CI=0,2-0,8) godišnje, a kod žena porast iznosi 1,3 % (95%CI=1,1-1,5) godišnje. Međutim, treba uzeti u obzir da su na ove rezultate utjecale i godine s manje postavljenih dijagnoza raka zbog okolnosti uvjetovanih COVID-19 pandemijom (2020. i 2021.).

Slika 9. Trendovi incidencije raka (zloćudni rak, isključujući ne-melanomski rak kože) u Hrvatskoj za razdoblje 2001. – 2023., po spolu

Trendovi incidencije pokazuju značajne razlike ovisno o sijelu raka, a kod određenih sijela vidljive su i spolne razlike. Rak pluća bilježi značajan pad incidencije kod muškaraca, međutim vidimo porast incidencije kod žena. Rak debelog i završnog crijeva također je u porastu, kako kod muškaraca tako i kod žena. Kod žena bilježimo i značajan porast incidencije raka dojke, kao i raka tijela maternice, a kod muškaraca raka prostate. Incidencija raka želuca već duže vrijeme je u padu kod oba spola, dok stopa incidencije melanoma kože pokazuje porast. Kod većine sijela raka vidljiv je pad incidencije u 2020., a manjim dijelom i u 2021. godini, kao rezultat promjena u korištenju zdravstvenog sustava i dijagnostičkim aktivnostima uslijed pandemije COVID-a.

Porast ili pad incidencije određenog sijela raka često je multifaktorijalno uvjetovan: starenje stanovništva, promjena prevalencije rizičnih čimbenika za nastanak raka, ali i dostupnost dijagnostičkih aktivnosti i uvođenja nacionalnih programa probira mogu utjecati na pojavnost bolesti.

Slika 10. Trendovi incidencije odabranih sijela raka od 2001.-2023. godine u Hrvatskoj, po spolu

Stadij bolesti prilikom postavljanja dijagnoze

Stadij prilikom dijagnoze zloćudne bolesti jedan je od ključnih indikatora za određivanje tijeka liječenja i prognoze bolesti. U Registru za rak određuje se sumarni stadij bolesti za pojedini slučaj, kao što je to često u registrima za rak. Relativno velik udio nepoznatog stadija bolesti u Registru za rak ukazuje na prostor za napredak u popunjavanju statističkih obrazaca o slučajevima raka iz zdravstvenih ustanova ili eventualnu promjenu u načinu prikupljanja podataka koja bi omogućila pristup potrebnim podacima osoblju Registra. Kroz buduće aktivnosti i inicijative potrebno je osigurati postizanje semantičke interoperabilnosti s drugim izvorima podataka iz zdravstvenog sustava i odgovarajuću regulativu.

Tablica 2. Udio (%) pojedinog stadija bolesti prilikom dijagnoze po sijelima raka, 2023. godina

Sijelo	Spol	Broj	Lokaliziran (%)	Regionalno proširen (%)	Udaljene metastaze (%)	Nepoznat stadij (%)
Usta i ždrijelo (C00-C14)	M	502	10,0	37,8	3,2	49,0
	Ž	196	15,8	21,9	1,5	60,7
	UK	698	11,6	33,4	2,7	52,3
Jednjak (C15)	M	168	4,8	19,0	11,3	64,9
	Ž	32	6,3	18,8	12,5	62,5
	UK	200	5,0	19,0	11,5	64,5
Želudac (C16)	M	499	9,0	27,9	15,0	48,1
	Ž	338	11,8	23,1	15,1	50,0
	UK	837	10,2	25,9	15,1	48,9
Debelo i završno crijevo (C18-C20)	M	2 262	11,3	42,3	11,7	34,7
	Ž	1 558	11,0	42,6	12,0	34,4
	UK	3 820	11,2	42,4	11,8	34,6
Jetra (C22)	M	421	12,6	4,3	15,0	68,2
	Ž	175	6,9	4,0	18,3	70,9
	UK	596	10,9	4,2	15,9	69,0
Žučni mjehur i bilijarni trakt (C23-C24)	M	120	14,2	19,2	22,5	44,2
	Ž	166	12,7	19,9	18,7	48,8
	UK	286	13,3	19,6	20,3	46,9
Gušterača (C25)	M	439	5,9	13,0	28,9	52,2
	Ž	398	5,8	12,1	25,1	57,0
	UK	837	5,9	12,5	27,1	54,5
Grkljan (C32)	M	274	14,2	30,7	2,2	52,9
	Ž	26	19,2	30,8	0,0	50,0
	UK	300	14,7	30,7	2,0	52,7
Dušnik, bronhi i pluća (C33-C34)	M	2 388	6,3	7,9	20,0	65,7
	Ž	1 306	8,0	8,3	22,0	61,7
	UK	3 694	6,9	8,0	20,7	64,3
Melanom kože (C43)	M	591	59,7	20,3	5,9	14,0
	Ž	515	62,3	17,5	4,1	16,1
	UK	1 106	60,9	19,0	5,1	15,0
Vezivno i meko tkivo (C48-C49)	M	64	3,1	4,7	3,1	89,1
	Ž	69	1,4	10,1	5,8	82,6
	UK	133	2,3	7,5	4,5	85,7
Dojka (C50)	M	26	30,8	23,1	3,8	42,3
	Ž	3 293	37,9	26,5	2,8	32,8
	UK	3 319	37,9	26,4	2,8	32,9
Vrat maternice (C53)	Ž	297	17,8	5,4	3,0	73,7
Tijelo maternice (C54)	Ž	850	44,5	6,8	3,9	44,8
Jajnik (C56)	Ž	369	4,6	11,4	31,7	52,3
Prostata (C61)	M	2 927	30,7	10,3	1,7	57,3
Testis (C62)	M	210	64,3	11,9	2,9	21,0
Bubreg i bubrežna zdjelica (C64-C65)	M	662	42,7	21,9	10,4	24,9
	Ž	350	41,1	19,7	7,1	32,0
	UK	1 012	42,2	21,1	9,3	27,4
Mokraćni mjehur (C67)	M	753	56,4	6,2	2,5	34,8
	Ž	248	54,8	7,3	2,8	35,1
	UK	1 001	56,0	6,5	2,6	34,9
Štitnjača (C73)	M	217	48,4	30,0	0,5	21,2
	Ž	659	56,0	17,9	0,3	25,8
	UK	876	54,1	20,9	0,3	24,7

Tablica 3. Broj slučajeva, gruba stopa, standardizirane stope i kumulativni rizik po sijelima raka i spolu, 2023. godina

Sijelo	Spol	Broj	Medijan dobi	GS*	DSS W **	DSS EU13 ***	DSS HR11 ****	KR 0-74 *****
Sva sijela, bez nemelanomskog raka kože (C00-C97, bez C44)	M	14 239	69	761,7	349,7	746,8	716,0	34,7%
	Ž	12 497	67	627,9	291,1	529,9	518,9	27,8%
	UK	26 736	68	692,7	313,7	615,8	597,9	30,9%
Usta i ždrijelo (C00-C14)	M	502	65	26,9	13,2	26,0	25,6	1,6%
	Ž	196	72	9,8	3,7	8,0	7,6	0,4%
Jednjak (C15)	M	168	66	9	4,4	8,3	8,1	0,6%
	Ž	32	72	1,6	0,5	1,3	1,2	0,1%
Želudac (C16)	M	499	70	26,7	11,6	27,9	25,5	1,3%
	Ž	338	74	17	5,6	13,3	12,5	0,6%
Debelo i završno crijevo (C18-C20)	M	2 262	70	121	52,2	120,2	114,4	6,2%
	Ž	1 558	71	78,3	29,1	63,1	60,3	3,3%
Jetra (C22)	M	421	70	22,5	9,5	22,0	21,0	1,2%
	Ž	175	73	8,8	2,9	7,0	6,5	0,3%
Žučni mjehur i bilijarni trakt (C23-C24)	M	120	71	6,4	2,6	6,6	6,1	0,3%
	Ž	166	75	8,3	2,6	6,6	6,0	0,3%
Gušterača (C25)	M	439	69	23,5	10,4	23,4	22,1	1,2%
	Ž	398	73	20	6,5	15,7	14,7	0,8%
Grkljan (C32)	M	274	67	14,7	6,8	13,7	13,2	0,9%
	Ž	26	67	1,3	0,5	1,1	1,1	0,1%
Dušnik, bronhi i pluća (C33-C34)	M	2 388	69	127,7	54,8	122,5	117,9	7,1%
	Ž	1 306	69	65,6	25,0	52,3	51,1	3,3%
Melanom kože (C43)	M	591	67	31,6	15,7	31,1	29,8	1,8%
	Ž	515	68	25,9	12,0	22,0	21,4	1,3%
Vezivno i meko tkivo (C48-C49)	M	64	65	3,4	1,7	3,4	3,3	0,2%
	Ž	69	66	3,5	1,9	3,0	2,9	0,2%
Dojka (C50)	M	26	72	1,4	0,5	1,5	1,3	0,1%
	Ž	3 293	64	165,5	82,7	143,6	142,7	8,8%
Vrat maternice (C53)	Ž	297	57	14,9	9,4	13,8	13,9	1,0%
Tijelo maternice (C54)	Ž	850	65	42,7	20,2	36,2	36,3	2,4%
Jajnik (C56)	Ž	369	65	18,5	9,4	15,9	15,8	1,0%
Prostata (C61)	M	2 927	70	156,6	63,6	151,4	145,6	8,2%
Testis (C62)	M	210	37	11,2	11,0	11,4	11,5	0,9%
Bubreg i bubrežna zdjelica (C64-C65)	M	662	65	35,4	18,0	33,6	33,1	2,3%
	Ž	350	67	17,6	8,5	14,7	14,4	0,9%
Mokraćni mjehur (C67)	M	753	72	40,3	16,1	40,8	38,1	1,9%
	Ž	248	70	12,5	4,3	9,8	9,3	0,5%
Središnji i autonomni živčani sustav (C70-C72)	M	238	65	12,7	7,4	12,6	12,2	0,8%
	Ž	176	65	8,8	5,0	7,6	7,6	0,5%
Štitnjača (C73)	M	217	49	11,6	8,6	11,4	11,4	0,8%
	Ž	659	48	33,1	27,2	33,1	33,8	2,5%
Hodgkinov limfom (C81)	M	48	30	2,6	2,8	2,6	2,6	0,2%
	Ž	60	32	3	3,6	3,2	3,3	0,3%
Ne-Hodgkinov limfom (C82-C85)	M	320	67	17,1	8,8	17,4	16,3	0,9%
	Ž	339	68	17	7,9	14,4	14,2	0,9%
Multipli mijelom (C90)	M	172	67	9,2	4,2	9,0	8,5	0,5%
	Ž	167	73	8,4	2,8	6,7	6,5	0,3%
Leukemije (C91-C95)	M	331	67	17,7	9,7	17,9	17,2	1,0%
	Ž	253	71	12,7	6,1	10,6	10,2	0,6%

*GS -gruba stopa na 100 000 stanovnika

**DSS W - dobno-standardizirana stopa na Svjetsko standardno stanovništvo na 100 000 stanovnika

***DSS EU13 - dobno-standardizirana stopa na Europsko standardno stanovništvo iz 2013.

****DSS HR11 - dobno-standardizirana stopa na Hrvatsko standardno stanovništvo prema popisu iz 2011.

***** KR 0-74 - kumulativni rizik obolijevanja od raka u dobi od 0-74 godine

Tablica 4. Broj slučajeva po županijama, po spolu i sijelima raka, 2023. godina

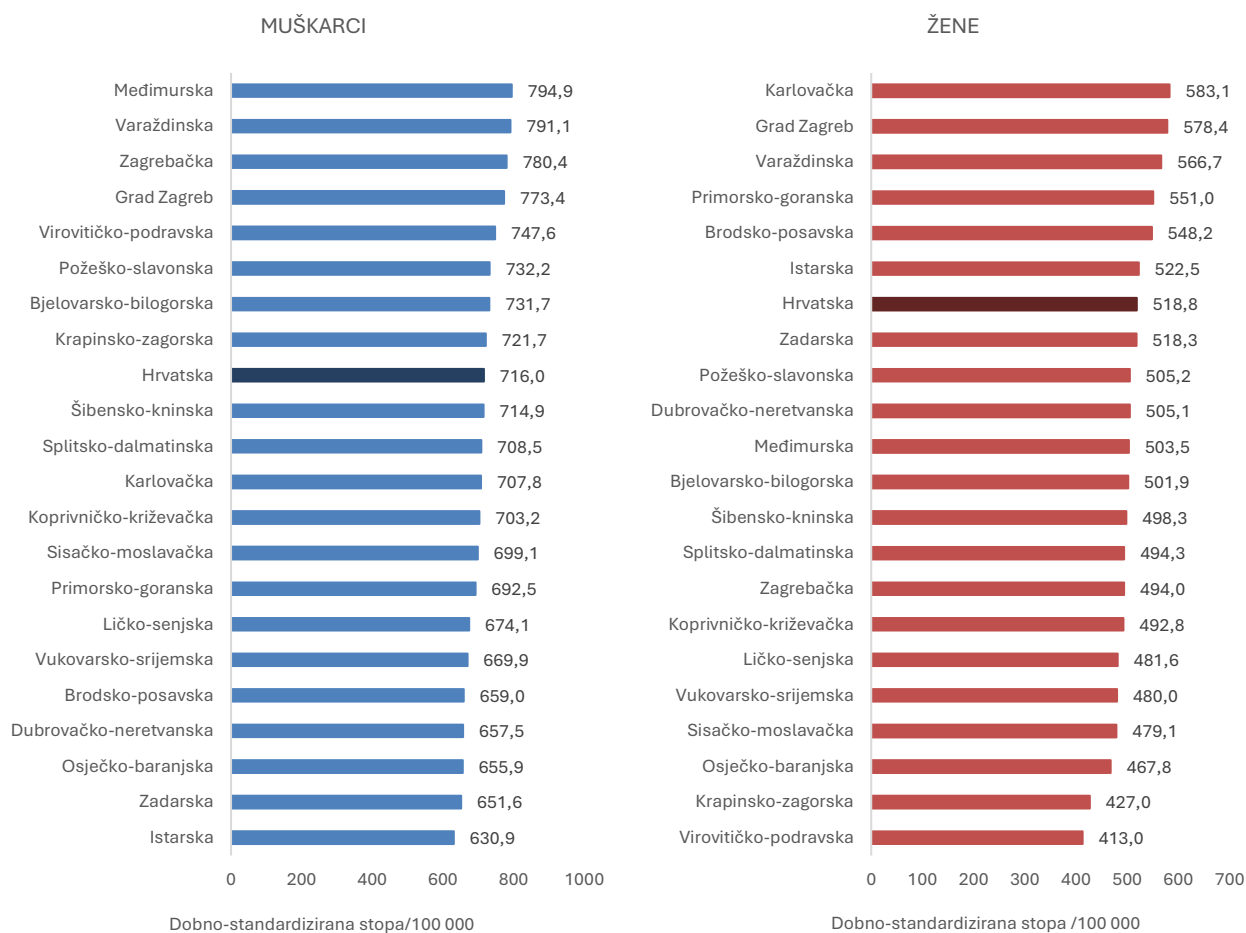
Sijelo	Spol	ZGŽ	KŽŽ	SMŽ	KŽ	VŽ	KKŽ	BBŽ	PGŽ	LSŽ	VPŽ	PSŽ
Sva sijela, bez nemelanomskog raka kože (C00-C97, bez C44)	M	1 186	432	533	438	620	363	387	1 056	171	266	241
	Ž	898	314	445	426	540	305	316	984	141	183	201
Usta i ždrijelo (C00-C14)	M	41	23	28	17	30	16	10	37	4	9	11
	Ž	13	11	9	14	12	5	7	22	5	<3	8
Jednjak (C15)	M	11	3	7	7	6	6	<3	13		<3	4
	Ž	<3		<3	<3	<3		<3				
Želudac (C16)	M	45	18	23	17	27	14	14	32	7	7	11
	Ž	30	16	13	14	17	13	8	24	5	<3	3
Debelo i završno crijevo (C18-C20)	M	198	92	78	81	89	55	45	183	33	36	39
	Ž	99	45	65	55	64	35	48	131	20	24	21
Jetra (C22)	M	36	14	15	14	24	13	9	34	4	8	6
	Ž	11	7	4	4	4	4	6	14	<3	6	<3
Žučni mjehur i bilijarni trakt (C23-C24)	M	9	5	3	<3	4	4	6	12	<3		3
	Ž	8	5	7	7	6	11	6	13		5	<3
Gušterača (C25)	M	34	19	17	4	14	12	19	32	5	5	6
	Ž	34	8	17	15	12	13	10	33	7	3	7
Grkljan (C32)	M	29	8	6	6	15	8	7	18	2	13	6
	Ž	3	<3	<3		<3	<3	<3	<3	<3	<3	
Dušnik, bronhi i pluća (C33-C34)	M	180	54	104	71	80	54	72	173	30	53	44
	Ž	88	30	58	43	35	25	33	88	12	16	19
Melanom kože (C43)	M	41	21	20	12	29	11	20	22	4	14	3
	Ž	36	20	20	19	31	24	9	31	<3	6	12
Vezivno i meko tkivo (C48-C49)	M	5	<3	<3	<3	<3	<3	<3	10		<3	<3
	Ž	5	<3	3	<3	4		<3	6		3	<3
Dojka (C50)	M							<3	<3	<3		
	Ž	245	66	87	114	130	64	67	267	36	52	45
Vrat maternice (C53)	Ž	28	6	16	9	15	7	<3	20	6	6	9
Tijelo maternice (C54)	Ž	74	32	25	28	49	27	24	61	10	12	16
Jajnik (C56)	Ž	22	8	11	7	17	17	4	31	<3	4	12
Prostata (C61)	M	276	71	83	94	171	97	70	225	21	59	44
Testis (C62)	M	7	9	8	6	8	4	5	9	5	6	<3
Bubreg i bubrežna zdjelica (C64-C65)	M	57	20	26	23	30	18	27	49	12	14	11
	Ž	25	8	11	10	20	9	10	34	7	4	8
Mokraćni mjehur (C67)	M	56	11	34	26	29	11	17	74	12	9	9
	Ž	13	5	16	6	5	4	6	30	5	4	4
Središnji i autonomni živčani sustav (C70-C72)	M	24	5	12	6	8	4	8	21	4	8	3
	Ž	15	5	7	<3	5	5	7	11	<3	<3	4
Štitnjača (C73)	M	16	4	<3	<3	8	<3	5	15	<3	<3	5
	Ž	39	7	18	19	33	10	12	56	4	9	10
Hodgkinov limfom (C81)	M	3		<3	<3	3	<3	<3	<3			<3
	Ž	4		<3		3	<3	5	3	<3		
Ne-Hodgkinov limfom (C82-C85)	M	23	10	9	8	10	9	8	30	6	3	10
	Ž	29	8	11	9	14	5	7	30	<3	4	6
Multipli mijelom (C90)	M	11	7	7	<3	8	3	10	5	<3	4	3
	Ž	13	5	6	<3	12	6	6	9	<3	3	<3
Leukemije (C91-C95)	M	33	13	19	13	6	5	12	11	6	6	8
	Ž	27	8	8	12	18	9	7	11	6	4	4

ZGŽ	Zagrebačka županija	BBŽ	Bjelovarsko-bilogorska županija
KŽŽ	Krapinsko-zagorska županija	PGŽ	Primorsko-goranska županija
SMŽ	Sisačko-moslavačka županija	LSŽ	Ličko-senjska županija
KŽ	Karlovačka županija	VPŽ	Virovitičko-podravska županija
VŽ	Varaždinska županija	PSŽ	Požeško-slavonska županija
KKŽ	Koprivničko-križevačka županija		

Tablica 4. Broj slučajeva po županijama, po spolu i sijelima raka, 2023. godina, nastavak

Sijelo	Spol	BPŽ	ZŽ	OBŽ	ŠKŽ	VSŽ	SDŽ	IŽ	DNŽ	MŽ	ZG
Sva sijela, bez nemelanomskog raka kože (C00-C97, bez C44)	M	459	593	866	422	493	1 535	706	402	415	2 655
	Ž	420	509	744	312	431	1 267	669	353	319	2 720
Usta i ždrijelo (C00-C14)	M	16	30	27	13	11	59	22	12	17	69
	Ž	6	8	12	6	9	23	11	4	9	42
Jednjak (C15)	M	4	4	10	5	8	15	11	3	6	42
	Ž	<3	<3	4		<3	4		<3		13
Želudac (C16)	M	26	22	30	10	18	41	22	11	14	90
	Ž	13	10	25	4	16	26	17	9	11	62
Debelo i završno crijevo (C18-C20)	M	58	98	140	71	100	258	120	53	51	384
	Ž	43	62	96	48	44	140	87	54	44	333
Jetra (C22)	M	14	18	29	9	12	45	19	5	13	80
	Ž	10	6	11	4	9	16	14	3	<3	37
Žučni mjehur i bilijarni trakt (C23-C24)	M	3	3	4	<3	3	16	11	<3	3	25
	Ž	5	8	8	<3	8	14	4	8	4	36
Gušterača (C25)	M	14	22	21	12	8	54	22	18	9	92
	Ž	13	14	24	12	12	35	24	11	8	86
Grkljan (C32)	M	6	11	17	21	8	25	12	6	9	41
	Ž		<3				4	<3	<3	<3	3
Dušnik, bronhi i pluća (C33-C34)	M	101	97	157	75	105	285	120	79	68	386
	Ž	53	53	84	28	50	135	76	35	29	316
Melanom kože (C43)	M	14	32	26	11	20	78	24	22	14	153
	Ž	13	23	23	7	4	58	18	12	19	128
Vezivno i meko tkivo (C48-C49)	M	<3	4	<3	4	<3	4		5	3	14
	Ž	3	<3	7	<3	<3	5	4		<3	18
Dojka (C50)	M	3	2		<3	<3	<3	3	3	<3	5
	Ž	98	156	202	88	123	343	182	102	84	742
Vrat maternice (C53)	Ž	11	8	25	10	9	29	20	3	5	53
Tijelo maternice (C54)	Ž	34	30	66	16	24	70	29	26	24	173
Jajnik (C56)	Ž	18	13	16	6	19	35	32	7	7	81
Prostata (C61)	M	93	92	210	92	81	216	130	96	126	580
Testis (C62)	M	9	11	10	4	5	32	10	<3	7	51
Bubreg i bubrežna zdjelica (C64-C65)	M	14	29	39	16	26	79	28	14	13	117
	Ž	7	14	21	6	15	35	23	7	7	69
Mokraćni mjehur (C67)	M	23	26	40	17	27	91	51	26	18	146
	Ž	3	6	11	8	4	25	15	8	9	61
Središnji i autonomni živčani sustav (C70-C72)	M	6	11	11	8	9	27	10	<3	<3	49
	Ž	5	5	11	10	9	13	14	8	4	32
Štitnjača (C73)	M	7	5	15	8	6	40	8	<3	3	62
	Ž	34	28	22	20	17	114	28	15	12	152
Hodgkinov limfom (C81)	M	<3	4	<3	<3	<3	6	5	<3		13
	Ž	<3	9	<3		5	7	2	<3	<3	12
Ne-Hodgkinov limfom (C82-C85)	M	10	17	23	6	10	36	16	11	6	59
	Ž	11	19	23	11	17	39	13	8	8	66
Multipli mijelom (C90)	M	4	12	5	7	8	29	7	6	6	28
	Ž	4	9	4	7	6	18	13	4	8	30
Leukemije (C91-C95)	M	12	20	15	9	8	35	18	7	13	62
	Ž	7	6	16	7	9	21	10	10	5	48

BPŽ	Brodsko-posavska županija	SDŽ	Splitsko-dalmatinska županija
ZŽ	Zadarska županija	IŽ	Istarska županija
OBŽ	Osječko-baranjska županija	DNŽ	Dubrovačko-neretvanska županija
ŠKŽ	Šibensko-kninska županija	MŽ	Međimurska županija
VSŽ	Vukovarsko-srijemska županija	ZG	Grad Zagreb

Slika 11. Dobno-standardizirane stope incidencije raka u muškaraca i žena u Hrvatskoj, po županijama, 2023.

Tablica 5. Broj slučajeva po sijelima raka, spolu i petogodišnjim dobnim skupinama, 2023. godina

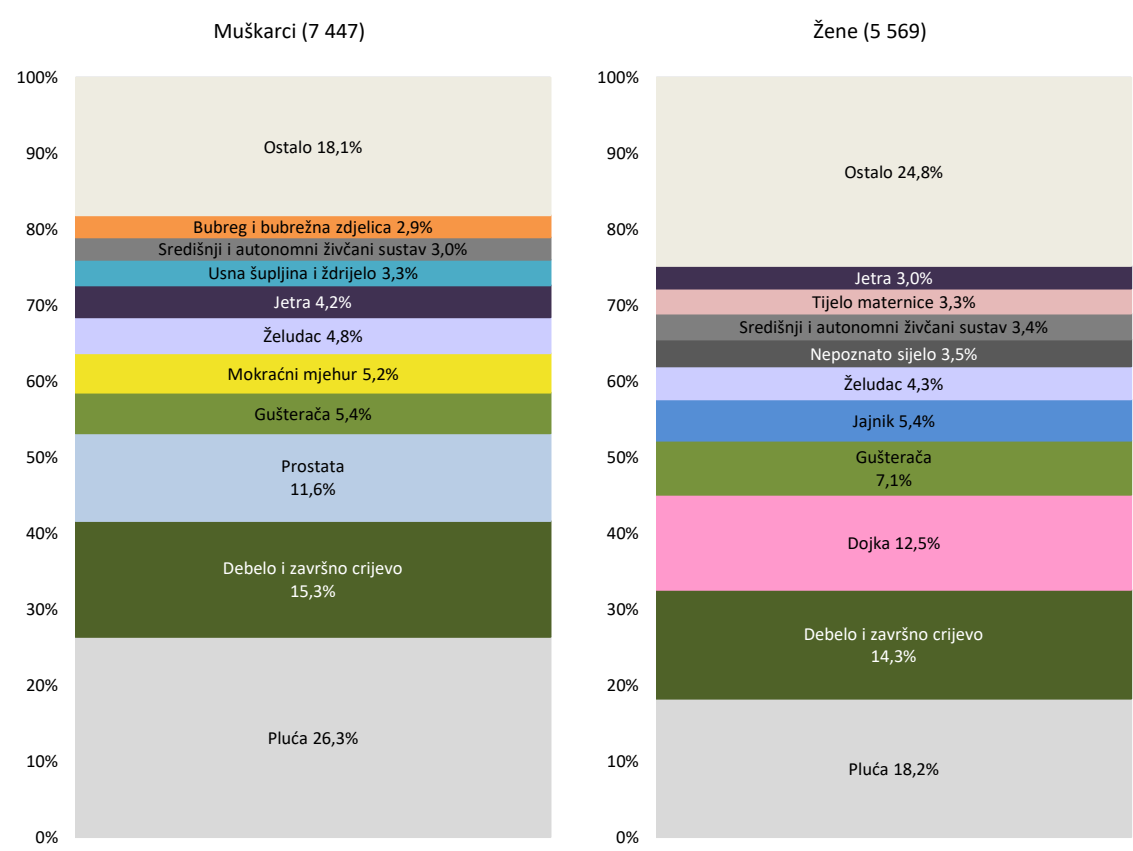
MKB-10	Sijelo	Spol	Ukupno	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+	
C00	Usna	M	72										2			4	12	10	9	7	19	9
		Ž	47									1	1		1	2	7	7	9	12	7	
		M+Ž	119	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	0	5	14	17	16	16	31	16	
C01	Baza jezika	M	30									1	1	6	7	2	7	4	2			
		Ž	5													1	2	1	1			
		M+Ž	35	0	0	0	0	0	0	0	1	1	6	7	3	9	5	3	0	0	0	
C02	Ostali i nespec. dijelovi jezika	M	60							1		3	1	6	10	14	10	5	6	2	2	
		Ž	30							2	1			1	3	6	3	5	6	1	2	
		M+Ž	90	0	0	0	0	0	0	1	2	4	1	7	13	20	13	10	12	3	4	
C03	Desni	M	17									1	2	2	3	6			1	2		
		Ž	15													4	4			4	3	
		M+Ž	32	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	3	10	4	0	1	6	3		
C04	Dno usta	M	27							2					1	6	4	7	3	2		
		Ž	8											1		2	1	2	2			
		M+Ž	35	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	2	6	8	5	4	0	0	0	
C05	Nepce	M	16						1			1		3	2	3	2	2	1	1	1	
		Ž	4									1			1							
		M+Ž	20	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	3	3	3	2	2	2	1	1	
C06	Ostali i nespec. dijelovi usne šupljine	M	28							1		1	1	1	7	3	5	6	1	3		
		Ž	9													1		1	1	2	3	
		M+Ž	37	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	7	4	5	7	2	5	3	
C07	Zaušna (parotidna) žlijezda	M	32					1				1	1		3	4	4	1	8	4	5	
		Ž	26							2				2	3	2	2	2	1	8	4	
		M+Ž	58	0	0	0	0	1	0	2	0	1	1	2	6	6	6	3	9	12	9	
C08	Ostali i nespec. dijelovi velikih žlijezda slinovnica	M	18					2				1	2	1	1	1	3	3	2	2		
		Ž	15									2		2	1	3		2	2		3	
		M+Ž	33	0	0	0	0	2	0	0	0	3	2	3	2	4	3	5	4	2	3	
C09	Tonzila	M	42											2	5	12	6	5	3	2	1	
		Ž	12											2	3	1	3	1	1	1	1	
		M+Ž	54	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	7	15	7	9	6	4	2	2	
C10	Orofarinks	M	57											5	9	9	14	10	7	1	2	
		Ž	16							1		1			2	4	3	2	2		1	
		M+Ž	73	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	5	11	13	17	12	9	1	3	
C11	Nazofarinks	M	26						1			1		3	5	2	6	2	4	1	1	
		Ž	1													1						
		M+Ž	27	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	3	5	3	6	2	4	1	1	
C12	Piriformni sinus	M	24									1		3	4	6	3	4	2	1		
		Ž	24									1		3	4	6	3	4	2	1		
		M+Ž	41									1	1	2	5	12	6	6	3	4	1	
C13	Hipofarinks	M	6									1			1	1	1	2				
		Ž	47	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	2	6	13	7	8	3	4	1	
		M+Ž	12								1	1		1	3	3	2	1				
C14	Ostala i nedovoljno definirana sijela na usni, usnoj šupljini i ždrijelu	M	2																	1	1	
		Ž	14	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	3	3	2	1	1	1	
		M+Ž	168							1	5	2	4	8	20	32	47	24	16	5	4	
C15	Jednjak	M	32											2	1	4	6	7	4	7	1	
		Ž	200	0	0	0	0	0	0	1	5	2	4	10	21	36	53	31	20	12	5	
		M+Ž	499							2	6	5	15	34	36	47	87	84	72	49	62	
C16	Želudac	M	338					1	1	2	1	7		11	16	36	43	60	44	68	48	
		Ž	837	0	0	0	0	1	1	4	7	12	15	45	52	83	130	144	116	117	110	
		M+Ž	51							1	2	2	2	1	5	5	6	8	13	4	2	
C17	Tanko crijevo	M	36									2		4	1	3	5	4	6	5	6	
		Ž	87	0	0	0	0	0	0	1	2	4	2	5	6	8	11	12	19	9	8	
		M+Ž	1357			2		2	1	2	8	10	38	36	109	153	240	292	188	166	110	
C18	Debelo crijevo (kolon)	M	1013				2	2	1	5	6	16	24	44	64	106	160	166	144	153	120	
		Ž	2370	0	0	2	2	4	2	7	14	26	62	80	173	259	400	458	332	319	230	
		M+Ž	238							1	6	6	4	17	21	25	37	55	23	31	12	
C19	Rektosigmoidni prijelaz	M	154							1	4	2	3	7	8	24	28	23	27	16	11	
		Ž	392	0	0	0	0	0	0	2	10	8	7	24	29	49	65	78	50	47	23	
		M+Ž	667					1	1	1	1	13	10	47	64	90	140	124	93	50	32	
C20	Završno debelo crijevo (rektum)	M	391							1	4	9	15	20	30	47	59	67	46	48	45	
		Ž	1058	0	0	0	0	1	1	2	5	22	25	67	94	137	199	191	139	98	77	
		M+Ž	30										4	3	4	3	7	2	4	2	1	
C21	Anus (čmar) i analni kanal	M	28								2	1	4	5	3	1	2	2	4	3	1	
		Ž	58	0	0	0	0	0	0	0	2	1	8	8	7	4	9	4	8	5	2	
		M+Ž	421		1						1	4	6	12	27	69	83	90	56	48	24	
C22	Jetra i intrahepatični žučni vodovi	M	175								1	1	3	3	12	23	23	25	30	23	31	
		Ž	596	0	1	0	0	0	0	0	2	5	9	15	39	92	106	115	86	71	55	
		M+Ž	34												4	3	6	7	8	3	3	
C23	Žučni mjehur	M	56												1	6	8	9	10	9	12	
		Ž	90	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5	9	14	16	18	12	15	
		M+Ž	86					1						1	4	10	4	20	17	9	10	
C24	Ostali i nespec. dijelovi bilijarnog trakta	M	110								1	2	1	4	7	8	15	19	17	12	24	
		Ž	196	0	0	0	0	1	0	0	1	2	2	8	17	12	35	36	26	22	34	
		M+Ž	439							1	4	5	17	19	39	63	85	74	51	45	36	
C25	Gušterača	M	398			1					3	1	7	10	18	47	55	83	56	58	61	
		Ž	837	0	0	1	0	0	0	1	7	6	24	29	55	110	140	157	107	103	97	
		M+Ž	25									1			1	4	7	5	2	3	2	
C26	Ostali i nedovoljno definirani probavni organi	M	30													1					10	
		Ž	55	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3	4	14	7	6	8	12	
		M+Ž	13								1			1	2	4	2	2			1	
C30	Nosna šupljina i srednje uho	M	14												2	1	2	3	1	2	3	
		Ž	27	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3	3	6	5	3	0	2	4	
		M+Ž	18							1			1	1	5	2	4	3				
C31	Akcesorni sinusi	M	3																1			
		Ž	21	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	6	2	4	3				

MKB-10	Sijelo	Spol	Ukupno	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C40	Kosti i zglobova hrskavica ekstremiteta	M	11			2	1	1	1	2				1			1			2	
		Ž	12			2	1			1		2	2	1		1	1			1	
		M+Ž	23	0	0	4	2	1	1	3	0	2	2	2	0	1	2	0	0	3	0
		M	15		1	1				1	1		2	2	2	1		2	2		
C41	Kosti i zglobova hrskavica ostalih i nespec. sjela	Ž	13							1	1		1	2			3	1	1	2	1
		M+Ž	28	0	1	1	0	0	0	2	2	0	3	4	2	1	3	3	3	2	1
		M	591				1		2	13	18	27	35	23	54	72	102	102	54	54	34
		Ž	515					3	5	7	15	22	38	26	37	55	73	79	62	49	44
C43	Zloćudni melanom kože	M+Ž	1106	0	0	0	1	3	7	20	33	49	73	49	91	127	175	181	116	103	78
		M	57										1	1		7	9	15	12	10	2
		Ž	17											1		2	3	5	2	4	
		M+Ž	74	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	9	12	20	14	14	2	
C45	Mezoteliom	M	5										1	1			1			2	
		Ž	2															1			1
		M+Ž	7	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1	0	2	1	
		M	4	1											1	1					
C47	Periferni živci i autonomni živčani sustav	Ž	1		1																
		M+Ž	5	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0
		M	12									1		1	2	3	2	1	2		
		Ž	3	1						1								1			
C48	Retropertonej i peritonej	M+Ž	15	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	2	3	2	2	2	0	0
		M	52			1	1			1	1		1	5	3	7	9	4	7	9	3
		Ž	66			1		2	1	1	1	2	4	3	5	8	9	14	5	4	6
		M+Ž	118	0	0	2	1	2	1	2	2	2	5	8	8	15	18	18	12	13	9
C50	Dojka	M	26					1	9	26	71	203	255	327	355	410	476	408	341	252	159
		Ž	3293																		
		M+Ž	3319	0	0	0	0	1	9	26	71	203	255	327	357	412	480	415	344	256	163
		M	98								1	3	3	4	4	11	9	19	15	13	16
C52	Vagina (rodnica)	Ž	10											1	1		1	4	1	1	1
C53	Cerviks (vrat maternice)	Ž	297						4	14	23	22	32	33	39	35	34	30	11	9	11
C54	Tijelo maternice	Ž	850						2	5	14	20	37	71	127	148	151	109	87	54	25
C55	Maternica, nespec.	Ž	14								1				1	1	1	2	4	1	4
C56	Jajnik	Ž	369			1	2	4	4	5	5	14	25	26	38	59	52	44	34	34	22
C57	Ostali i nespec. ženski spolni organi	Ž	88							1	1		8	5	9	14	20	11	8	6	5
C58	Posteljica	Ž	1						1												
C60	Penis	M	42								2	1	2	2	6	7	6	6	4	5	1
C61	Prostata	M	2927								1	6	18	73	209	372	670	720	471	263	124
C62	Testis (sjemenik)	M	210				5	21	27	30	53	31	24	8	4	4		2			1
C63	Ostali i nespec. muški spolni organi	M	1																1		
C64	Bubreg	M	636	1	5					7	4	15	35	48	76	107	115	124	47	35	17
		Ž	333	8						2	4	3	10	25	33	56	63	47	39	24	19
		M+Ž	969	9	5	0	0	0	0	9	8	18	45	73	109	163	178	171	86	59	36
		M	26											1	3	3	6	4	5	1	2
C65	Bubrežna zdjelica	Ž	17									1			1	4	1	3	4	2	1
		M+Ž	43	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	4	7	7	7	10	3	3	3
		M	18											1	3	1	5	3	3	2	
		Ž	11												1	3	3	2	1	1	
C66	Mokraćovod (ureter)	M+Ž	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	4	4	8	5	4	3
		M	753				1			1	1	7	13	17	44	79	155	146	123	101	65
		Ž	248								2		6	7	16	34	45	42	30	38	28
		M+Ž	1001	0	0	0	1	0	0	1	3	7	19	24	60	113	200	188	153	139	93
C67	Mokraćni mjehur	M	21										1	1	2		3	8	2	2	2
		Ž	10										2				2	3	2	1	
		M+Ž	31	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	2	0	5	11	4	2	3
		M	25				1						4	1	3	2	4	4	2	1	3
C68	Ostali i nespec. mokraćni organi	Ž	16	1							1		1	2	2	2	2	1	2	2	
		M+Ž	41	1	0	0	0	1	0	0	1	0	5	3	5	4	6	5	4	3	3
		M	6									1	1				1			2	1
		Ž	2													1	1				
C70	Moždane ovojnice (meninge)	M+Ž	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	2	0	0	2	1
		M	223	2	3	1		2	4	2	6	9	11	15	20	35	34	29	30	11	9
		Ž	170	2	1	2		1	4	4	5	7	2	10	19	26	24	23	14	17	9
		M+Ž	393	4	4	3	0	3	8	6	11	16	13	25	39	61	58	44	28	18	18
C72	Kralježnična moždina, moždani živci i ostali dijelovi središnjega živčanog sustava	M	9	1		1				1		1	1		1		2				1
		Ž	4	1	1													1			
		M+Ž	13	2	1	1	0	0	0	1	0	1	1	1	1	0	2	1	0	0	1
		M	217		1		2	4	9	20	22	30	29	16	20	15	19	15	9	4	2
C73	Štitnjača	Ž	659			3	12	21	37	61	65	75	64	80	55	67	52	38	19	7	3
		M+Ž	876	0	1	3	14	25	46	81	87	105	93	96	75	82	71	53	28	11	5
		M	12	4							1	1			1	1	2				
		Ž	15	2				1	1	1	1			2	1	1	2		1	1	1
C74	Nadbubrežna žlijezda	M+Ž	27	6	0	0	0	1	1	1	2	1	0	2	2	2	4	0	3	1	1
		M	5							1					1				1		
		Ž	1														1				
		M+Ž	6	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	1	1	1	0	0
C75	Ostale endokrine žlijezde i srodne strukture	M	15												2	2	2	3	2	2	2
		Ž	19										1	1		1	1	1	3	5	6
		M+Ž	34	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	3	3	4	5	7	8	
		M	190							2	1	1	4	6	18	26	41	37	22	11	21
C80	Bez specficiranog sjela ili nepoznato primarno sjelo	Ž	165							1	1	1	1	7	4	15	20	25	22	31	37
		M+Ž	355	0	0	0	0	0	0	3	2	2	5	13	22	41	61	62	44	42	58
		M	48		2	4	4	6	7	3	4	4	2	3		3	2	1	3		
		Ž	60			5	9	9	6	4	7	2	1	3	1	6	3	1	1	2	
C81	Hodgkinov limfom	M+Ž	108	0	2	9	13	15	13	7	11	6	3	6	1	9	5	2	4	2	0
		M	56							2		4	4	3	9	5	10	9	4	4	2
		Ž	77							1		1	2	3	12	12	20	13	5	6	2
		M+Ž	133	0	0	0	0	0	0	3	0	5	6	6	21	17	30	22	9	10	4
C82	Folikularni limfom	M	172																		

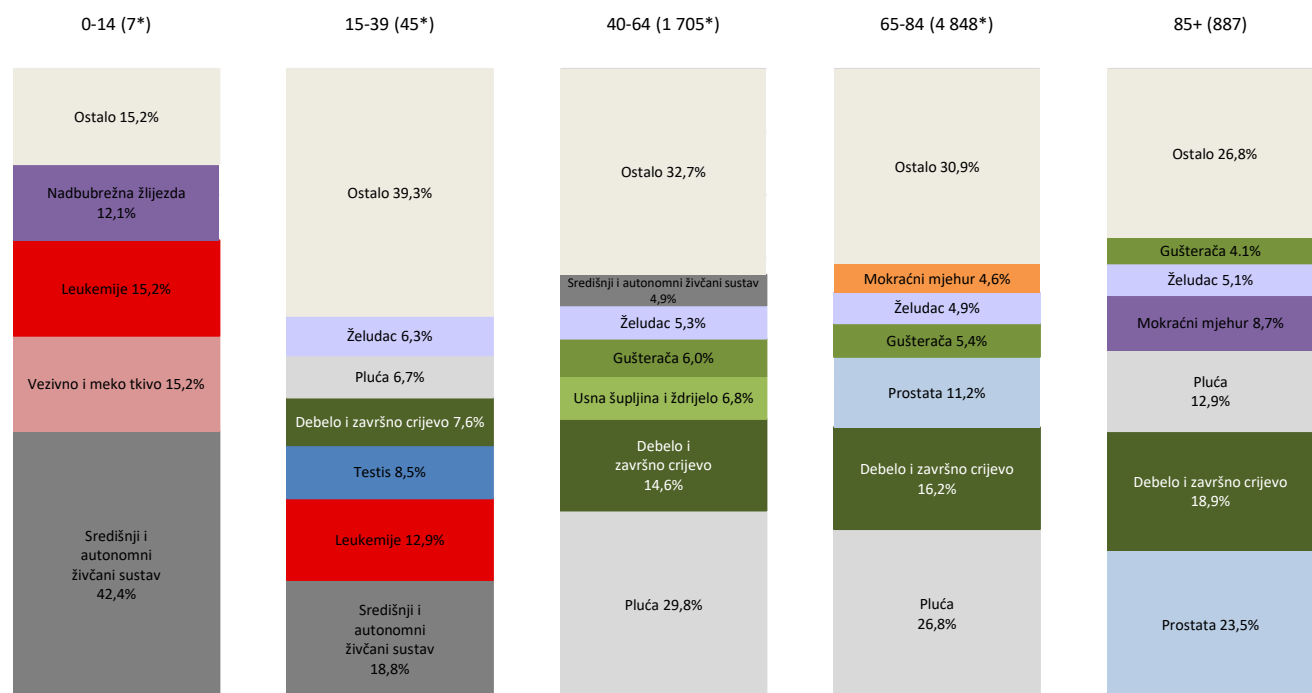
MKB-10	Šijelo	Spol	Ukupno	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C92	Mijeloična leukemija	M	120					2	2	1	4	4	6	5	14	16	14	22	14	12	4
		Ž	102	2			2	2	1		1	5	1	5	7	10	17	19	10	11	9
		M+Ž	222	2	0	0	2	4	3	1	5	9	7	10	21	26	31	41	24	23	13
		M	19										2			2	4	4	4	2	1
C93	Monocitna leukemija	Ž	11							1			1	1	2			2	1	1	2
		M+Ž	30	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3	1	2	2	4	6	5	3	3
		M	11										1	3	1		2		2		
		Ž	7									1			1		2	1	1	1	
C94	Ostale leukemije specifične vrste stanica	M+Ž	18	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3	2	0	4	1	3	3	0
		M	12			1		1					1			2		1	2	2	2
		Ž	12										1	1			2	1		4	3
		M+Ž	24	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2	1	0	2	2	2	2	6	5
C95	Leukemija stanica nespecifične vrste	M	0																		
		Ž	3	1												2					
		M+Ž	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0
		M	14 239	12	19	19	21	48	63	109	172	225	383	593	1 209	1 853	2 830	2 801	1 834	1 253	795
C96	Ostale i nespecifične zloćudne novotvorine limfatičnog, hematopoetskog i srodnih tkiva	Ž	12 497	20	10	17	28	52	80	161	261	448	594	847	1 102	1 580	1 912	1 822	1 420	1 220	823
		M+Ž	26 736	32	29	36	49	100	143	270	433	673	977	1 440	2 311	3 433	4 742	4 623	3 254	2 473	1 718
		M																			
		Ž																			
UKU PNO	Zloćudne bolesti, osim ne-melanomskog raka kože (C00-C97, bez C44)	M																			
		Ž																			

MORTALITET OD RAKA U HRVATSKOJ

- Smrti od novotvorina (MKB-10 šifre C00-D48) odgovorne su za 26 % svih smrti u Hrvatskoj u 2023. i 2024. godini.
- U Hrvatskoj je u 2024. godini od raka (C00-C97, isključujući C44) umrlo 13 016 osoba, 7 652 muškarca (59 %) i 5 782 žene (41 %).
- Svaka peta osoba koja je umrla od raka bila je mlađa od 65 godina
- Rak je vodeći uzrok prijevremenog mortaliteta u Hrvatskoj
- Najčešći maligni uzroci smrti u muškaraca su rak **dušnika, bronha i pluća** (1 962 umrla; 26% svih smrti od malignih bolesti u muškaraca), rak **debelog i završnog crijeva** (1 136; 15%), rak **prostata** (862; 12%), rak **gušterače** (399; 5%) i rak **mokraćnog mjehura** (384; 5%)
- Najčešći maligni uzroci smrti u žena su rak **dušnika, bronha i pluća** (1 016 umrlih žena; 18%), rak **debelog i završnog crijeva** (797; 14%), rak **dojke** (697; 13%), rak **gušterače** (396, 7%) i rak **jajnika** (303, 5%).

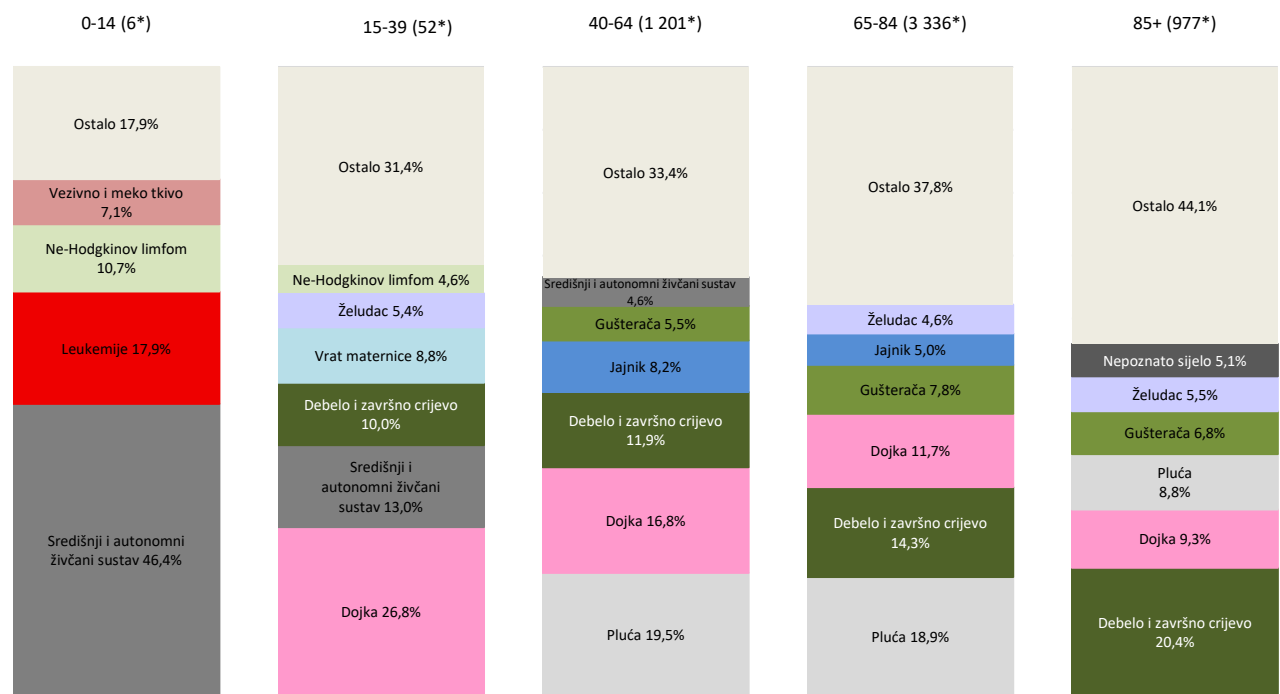

Slika 12. Deset najčešćih uzroka smrti iz skupine zloćudnih bolesti u Hrvatskoj, 2024. godine, po spolu

Slika 13. Najčešći uzroci smrti iz skupine zloćudnih bolesti u pojedinim dobnim skupinama u **muškaraca**, 2020.-2024. godina

*Prosječan godišnji broj slučajeva raka u pojedinoj dobnoj skupini, 2020.-2024.

Slika 14. Najčešći uzroci smrti iz skupine zloćudnih bolesti u pojedinim dobnim skupinama u **žena**, 2020.-2024. godina

*Prosječan godišnji broj slučajeva raka u pojedinoj dobnoj skupini, 2020.-2024.

Tablica 6. Umrli od raka u Hrvatskoj po sijelu raka, dobi i spolu, 2024. godina

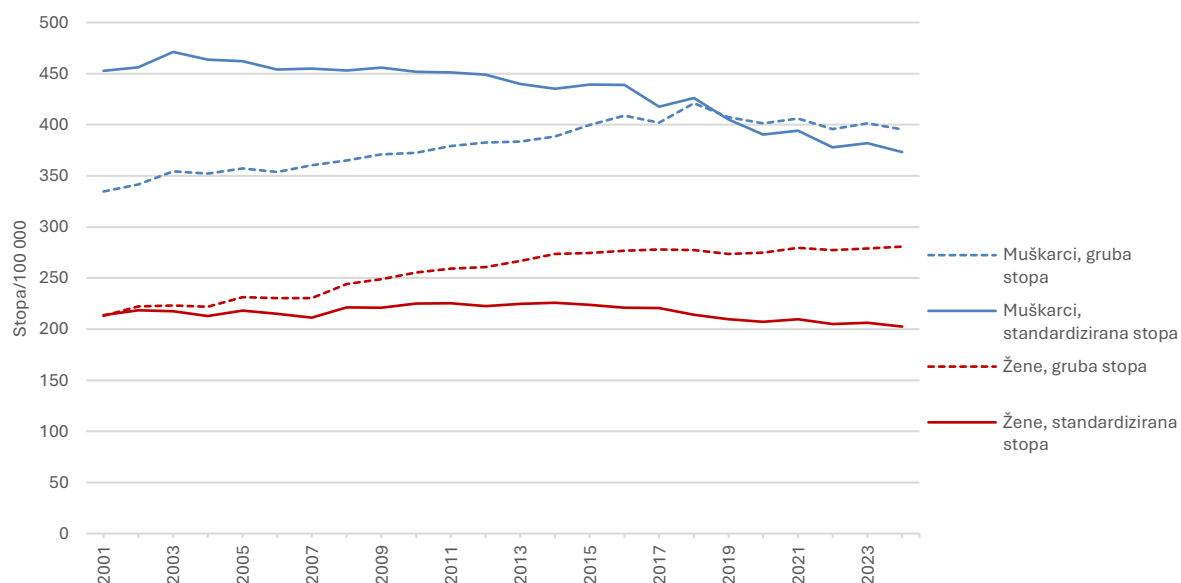
MKB-10	Sijelo	Spol	Ukupno	0-19	20-39	40-64	65-84	85+
C00-D48	Novotvorine	M+Ž	13 434	13	71	2 703	8 489	2 158
		M	7 652	7	37	1 569	5 005	1 034
		Ž	5 782	6	34	1 134	3 484	1 124
C00-C97	Zloćudne novotvorine	M+Ž	13 139	13	71	2 678	8 306	2 071
		M	7 515	7	37	1 556	4 910	1 005
		Ž	5 624	6	34	1 122	3 396	1 066
C00-C97 (-C44)	Zloćudne novotvorine, osim ne-melanomskog raka kože	M+Ž	13 016	13	71	2 664	8 252	2 016
		M	7 447	7	37	1 545	4 874	984
		Ž	5 569	6	34	1 119	3 378	1032
C00-C14	Usta i ždrijelo	M	249	0	1	96	136	16
		Ž	69	0	0	20	35	14
C15	Jednjak	M	143	0	0	58	74	11
		Ž	30	0	0	4	20	6
C16	Želudac	M	354	0	6	65	238	45
		Ž	242	0	2	43	144	53
C18-C20	Debelo i završno crijevo	M	1 136	0	1	221	734	180
		Ž	797	0	3	138	455	201
C22	Jetra	M	314	0	0	78	215	21
		Ž	166	0	1	34	93	38
C23-C24	Žučni mjehur i bilijarni trakt	M	80	0	0	9	49	22
		Ž	117	0	0	16	67	34
C25	Gušterača	M	399	0	1	88	268	42
		Ž	396	0	0	57	275	64
C32	Grkljan (larinks)	M	120	0	0	25	86	9
		Ž	13	0	0	2	9	2
C33-C34	Traheja i pluća	M	1 962	0	3	451	1385	123
		Ž	1 016	0	2	204	710	100
C43	Melanom kože	M	127	0	2	27	76	22
		Ž	97	0	1	15	55	26
C48-C49	Vezivno i meko tkivo	M	35	0	2	12	17	4
		Ž	33	0	0	7	18	8
C50	Dojka	M	12	0	0	2	8	2
		Ž	697	0	13	210	349	125
C53	Vrat maternice	Ž	98	0	1	38	52	7
C54	Tijelo maternice	Ž	182	0	2	49	101	30
C56	Jajnik	Ž	303	0	2	90	173	38
C61	Prostata	M	862	0	0	45	560	257
C62	Testis	M	12	0	3	8	0	1
C64-C65	Bubreg i bubrežna zdjelica	M	217	0	1	49	147	20
		Ž	121	0	0	12	79	30
C67	Mokraćni mjehur	M	384	0	0	57	247	80
		Ž	134	1	0	15	86	32
C70-C72	Središnji i autonomni živčani sustav	M	221	4	4	81	123	9
		Ž	192	3	4	48	114	23
C73	Štitnjača	M	8	0	0	3	5	0
		Ž	20	0	0	0	16	4
C81	Hodgkinov limfom	M	8	0	1	4	3	0
		Ž	7	0	0	1	6	0
C82-C85	Ne-Hodgkinovi limfom	M	142	0	4	35	80	23
		Ž	146	1	0	25	94	26
C90	Multipli mijelom	M	107	0	0	17	65	25
		Ž	81	0	0	6	61	14
C91-C95	Leukemije	M	206	1	7	35	135	28
		Ž	143	1	1	19	81	41

Tablica 7. Umrli od raka u Hrvatskoj po sijelu raka, dobi i spolu, 2023. godina

MKB-10	Sijelo	Spol	Ukupno	0-19	20-39	40-64	65-84	85+
C00-D48	Novotvorine	M+Ž	13 419	21	96	2 934	8 433	1 935
		M	7 670	11	38	1 732	4 958	931
		Ž	5 749	10	58	1 202	3 475	1 004
C00-C97	Zloćudne novotvorine	M+Ž	13 173	19	96	2 903	8 281	1 874
		M	7 567	11	38	1 719	4 891	908
		Ž	5 606	8	58	1 184	3 390	966
C00-C97 (-C44)	Zloćudne novotvorine, osim ne-melanomskog raka kože	M+Ž	13 054	19	96	2 892	8 228	1 819
		M	7 505	11	38	1 712	4 857	887
		Ž	5 549	8	58	1 180	3 371	932
C00-C14	Usta i ždrijelo	M	266	0	0	107	150	9
		Ž	77	0	2	22	41	12
C15	Jednjak	M	137	0	2	46	85	4
		Ž	26	0	0	3	19	4
C16	Želudac	M	373	0	1	95	226	51
		Ž	236	1	2	35	148	50
C18-C20	Debelo i završno crijevo	M	1 192	0	6	250	763	173
		Ž	804	0	3	149	467	185
C22	Jetra	M	368	0	0	78	262	28
		Ž	160	0	1	17	107	35
C23-C24	Žučni mjehur i bilijarni trakt	M	98	0	0	19	69	10
		Ž	129	0	0	12	78	39
C25	Gušterača	M	413	0	1	118	254	40
		Ž	408	0	0	72	265	71
C32	Grkljan (larinks)	M	137	0	0	35	97	5
		Ž	10	0	0	2	7	1
C33-C34	Traheja i pluća	M	1 949	0	4	503	1 320	122
		Ž	954	0	4	215	662	73
C43	Melanom kože	M	160	0	3	40	88	29
		Ž	110	0	0	22	55	33
C48-C49	Vezivno i meko tkivo	M	27	3	0	11	13	0
		Ž	23	0	2	6	13	2
C50	Dojka	M	10	0	0	3	7	0
		Ž	707	0	15	197	409	86
C53	Vrat maternice	M	0	0	0	0	0	0
		Ž	121	0	5	56	52	8
C54	Tijelo maternice	M	0	0	0	0	0	0
		Ž	203	0	0	50	119	34
C56	Jajnik	M	0	0	0	0	0	0
		Ž	283	0	1	100	151	31
C61	Prostata	M	758	0	1	47	524	186
		Ž	0	0	0	0	0	0
C62	Testis	M	7	0	2	3	1	1
		Ž	0	0	0	0	0	0
C64-C65	Bubreg i bubrežna zdjelica	M	224	0	1	62	138	23
		Ž	129	0	0	21	84	24
C67	Mokraćni mjehur	M	341	0	0	37	230	74
		Ž	143	0	0	20	84	39
C70-C72	Središnji i autonomni živčani sustav	M	210	4	6	78	107	15
		Ž	167	4	10	47	91	15
C73	Štitnjača	M	10	0	0	2	4	4
		Ž	20	0	0	3	13	4
C81	Hodgkinov limfom	M	5	0	0	1	2	2
		Ž	8	0	0	2	6	0
C82-C85	Ne-Hodgkinov limfom	M	146	0	1	35	90	20
		Ž	141	0	6	15	95	25
C90	Multipli mijelom	M	87	0	0	14	60	13
		Ž	109	0	0	14	76	19
C91-C95	Leukemije	M	198	2	4	44	114	34
		Ž	143	0	3	20	88	32

Trendovi mortaliteta od raka

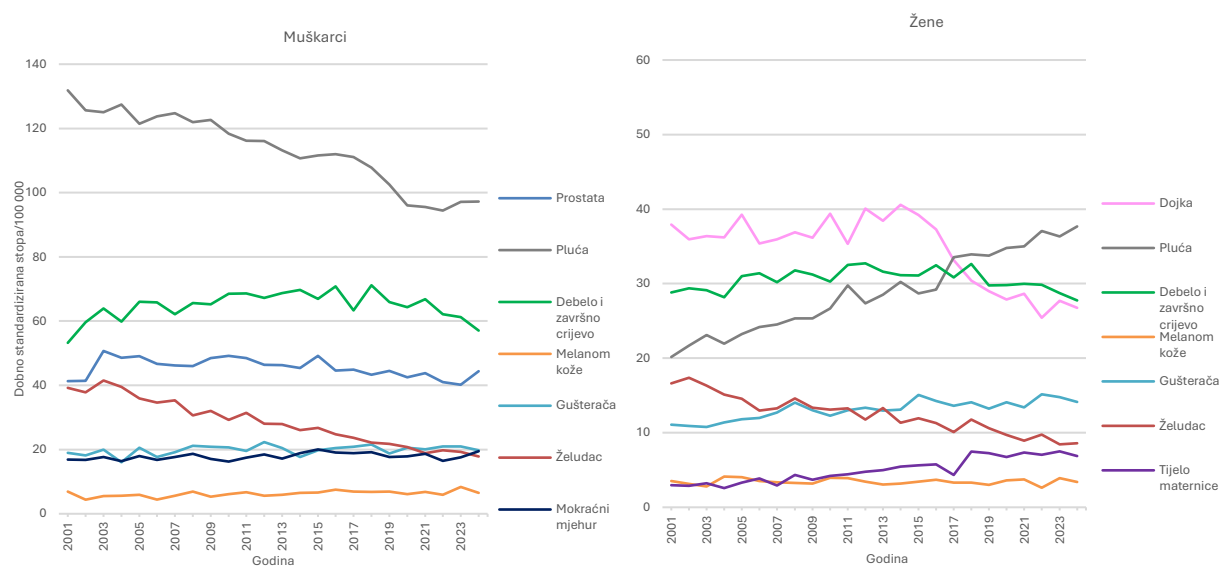
Mortalitet od ukupnog raka u Hrvatskoj je u padu. Iako je gruba stopa mortaliteta od raka stabilna unatrag 10 godina, obzirom na demografsko starenja stanovništva, dobno-standardizirana stopa pokazuje kako se rizik od smrti od raka smanjuje. Provedena regresijska analiza trenda pokazuje da u posljednjih 10 godina standardizirana stopa mortaliteta od raka kod muškaraca pada 1,9 % (95% CI=-2,2 do -1,6) godišnje, a kod žena pad iznosi 1,1 % (95%CI=-1,4 do -0,8) godišnje.

Slika 15. Trendovi mortaliteta od raka (zloćudni rak, isključujući ne-melanomski rak kože) u Hrvatskoj od 2001. – 2024. godine, po spolu

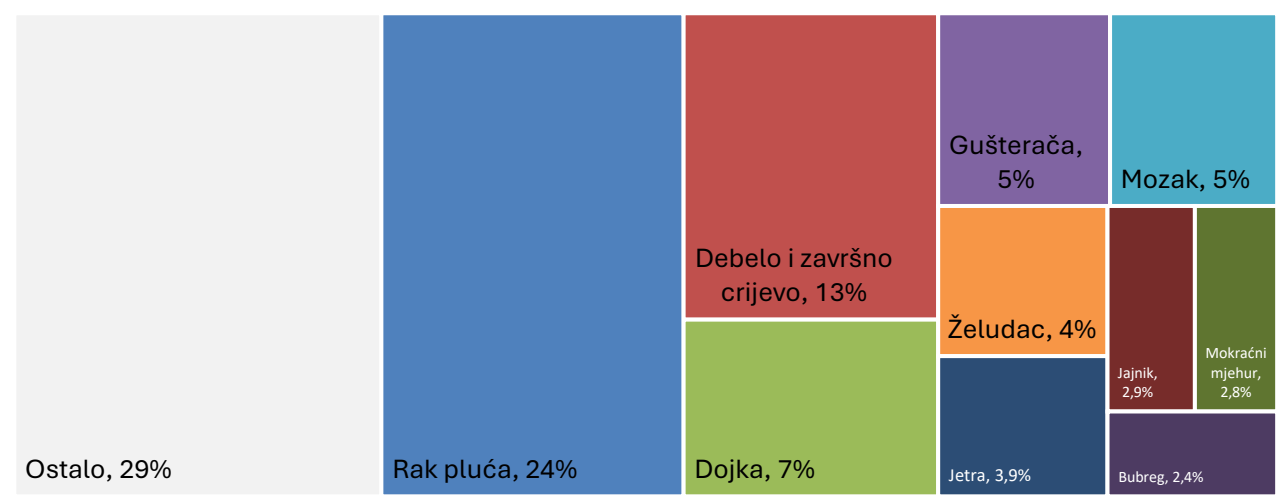
Kao i kod incidencije, trendovi mortaliteta od raka razlikuju se ovisno o sijelu. Kod raka pluća mortalitet prati trendove incidencije, pa je tako vidljiv pad mortaliteta od raka pluća kod muškaraca, a porast kod žena, te je rak pluća vodeći uzrok smrti od raka kod oba spola. Pad incidencije raka želuca također prati i pad mortaliteta kod oba spola. Kod raka dojke je porast incidencije praćen značajnim padom smrtnosti u zadnjih deset godina, što je rezultat uvođenja i uspješnosti programa ranog otkrivanja raka dojke, kao i napretka u liječenju. Slična je situacija i s rakom prostate, kod kojeg uz porast incidencije vidimo smanjenje mortaliteta, u nešto manjoj mjeri nego kod raka dojke. Smrtnost od raka debelog i završnog crijeva također je u padu kod oba spola.

Na mortalitet od raka, kao i na incidenciju, utječe više čimbenika. Osim same incidencije bolesti, rano otkrivanje, napredak u liječenju te određeni rizični čimbenici utječu na mortalitet od raka. Podatke o mortalitetu potrebno je tumačiti u kontekstu promjena incidencije i preživljenja od neke bolesti jer su promjene u epidemiologiji raka najbolje uočljive kroz zajedničku interpretaciju svih triju indikatora.

Slika 16. Trendovi mortaliteta odabranih sijela raka od 2001.-2024. godine u Hrvatskoj, po spolu
*zbog velike razlike u vrijednostima dobno-standardiziranih stopa smrtnosti žena i muškaraca, vrijednosti na ordinati nisu jednake

Godine izgubljenog života (engl. *Person Years of Life Lost*, PYLL), jedan su od pokazatelja prijevremenog mortaliteta. Novotvorine su vodeći uzrok prijevremenog mortaliteta u Hrvatskoj, s 71 541 godinom izgubljenog života, odnosno 36% ukupnog PYLL u 2024. godini.

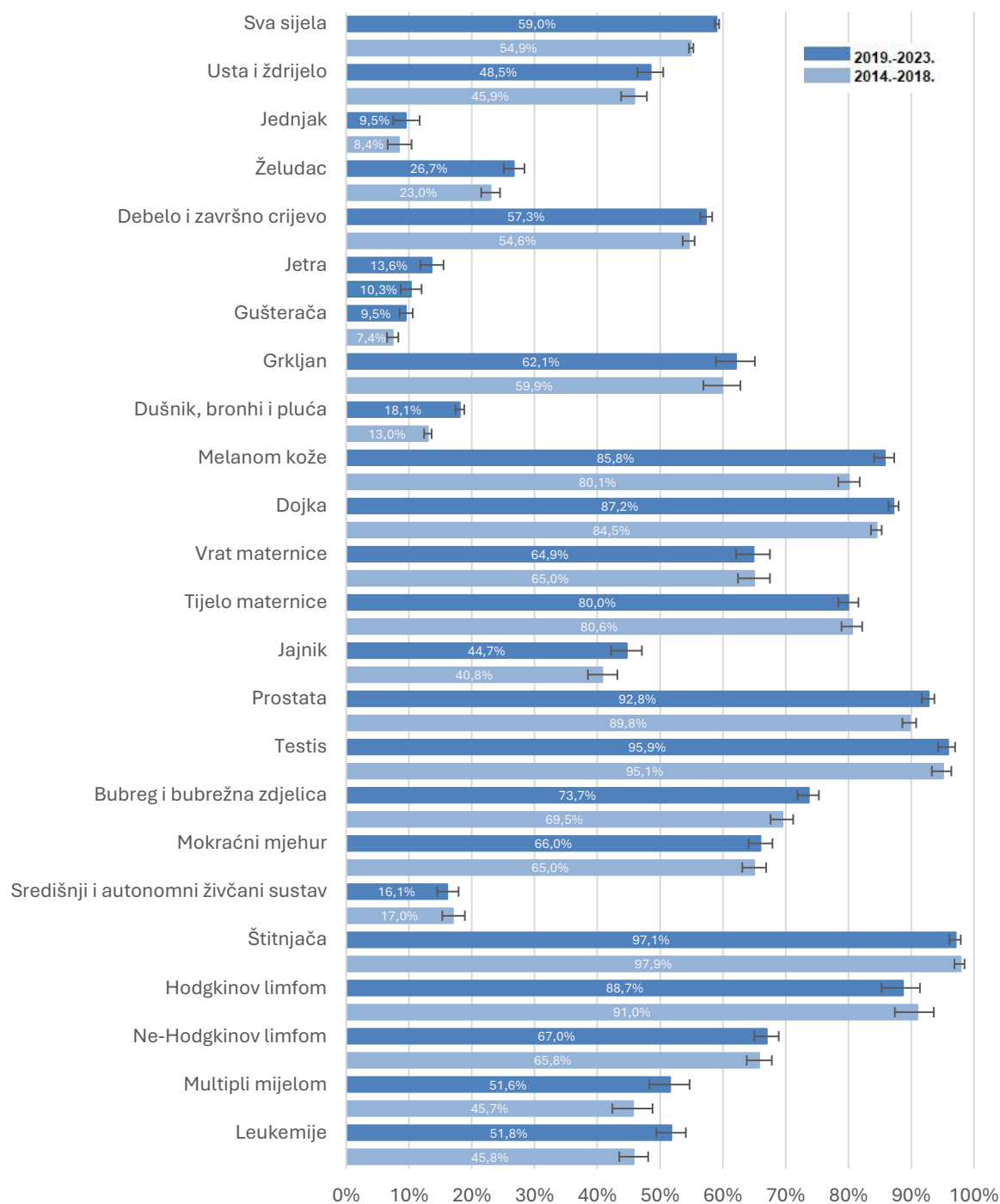
Slika 17. Vodeći zloćudni uzroci prijevremenog mortaliteta, prikazano udjelom u godinama izgubljenog života, u Hrvatskoj u 2024. godini

PREŽIVLJENJE

- Preživljenje od raka u Hrvatskoj je u porastu
- Petogodišnje čisto preživljenje u Hrvatskoj za osobe kojima je rak dijagnosticiran između 2019. i 2023. godine iznosi **59 %**, odnosno 4,1 % više u usporedbi s petogodišnjem čistim preživljenjem (**54,9 %**) za osobe koje su dijagnozu raka dobile između 2014. i 2018. godine
- Postoje znatne razlike u preživljenju ovisno o sijelu raka od kojeg je osoba oboljela, pri čemu najviše petogodišnje preživljenje, **preko 90 %**, bilježimo za rak štitnjače, testisa i prostate
- Najniže petogodišnje preživljenje, **ispod 10 %**, imaju osobe kojima je dijagnosticiran rak gušterače i rak jednjaka

Tablica 8. Jednogodišnje i petogodišnje čisto preživljenje od raka, ukupno, za osobe dijagnosticirane od 2019. do 2023. godine

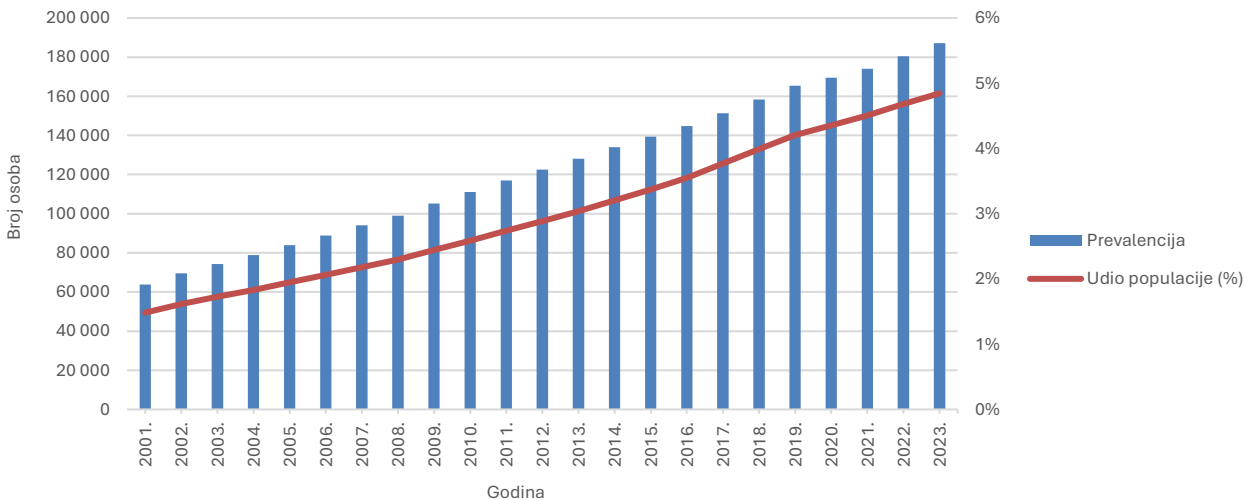
	1-godišnje čisto preživljenje s 95% intervalom pouzdanosti		5-godišnje čisto preživljenje s 95% intervalom pouzdanosti	
Sva sijela, bez nemelanomskog raka kože	74,3	74,1 – 74,6	59,0	58,7 – 59,4
Usta i ždrijelo (C00-C14)	74,8	73,1 – 76,3	48,5	46,4 – 50,5
Jednjak (C15)	37,4	34,2 – 40,6	9,5	7,5 – 11,7
Želudac (C16)	47,7	46,0 – 49,3	26,7	25,1 – 28,4
Debelo i završno crijevo (C18-C20)	77,6	76,9 – 78,3	57,3	56,4 – 58,3
Jetra (C22)	34,8	32,6 – 37,0	13,6	11,8 – 15,5
Gušterača (C25)	28,1	26,6 – 29,6	9,5	8,5 – 10,6
Grkljan (C32)	82,1	79,7 – 84,1	62,1	58,9 – 65,1
Dušnik, bronhi i pluća (C33-C34)	43,4	42,6 – 44,2	18,1	17,4 – 18,8
Melanom kože (C43)	94,9	94,1 – 95,7	85,8	84,1 – 87,3
Dojka (C50)	95,5	95,1 – 95,8	87,2	86,4 – 88,0
Vrat maternice (C53)	83,9	81,8 – 85,8	64,9	62,1 – 67,5
Tijelo maternice (C54)	91,1	90,1 – 92,1	80,0	78,4 – 81,6
Jajnik (C56)	73,2	71,1 – 75,2	44,7	42,2 – 47,1
Prostata (C61)	97,2	96,7 – 97,6	92,8	91,7 – 93,7
Testis (C62)	98,0	96,9 – 98,8	95,9	94,3 – 97,0
Bubreg i bubrežna zdjelica (C64-C65)	83,3	82,0 – 84,4	73,7	71,9 – 75,3
Mokraćni mjehur (C67)	82,7	81,4 – 83,9	66,0	64,1 – 67,9
Središnji i autonomni živčani sustav (C70-C72)	38,9	36,6 – 41,1	16,1	14,5 – 17,9
Štitnjača (C73)	98,5	97,9 – 98,9	97,1	96,1 – 97,9
Hodgkinov limfom (C81)	93,9	91,3 – 95,8	88,7	85,3 – 91,4
Ne-Hodgkinov limfom (C82-C85)	79,7	78,2 – 81,1	67,0	65,0 – 68,9
Multipli mijelom (C90)	77,5	75,2 – 79,7	51,6	48,3 – 54,7
Leukemije (C91-C95)	70,5	68,6 – 72,4	51,8	49,4 – 54,1

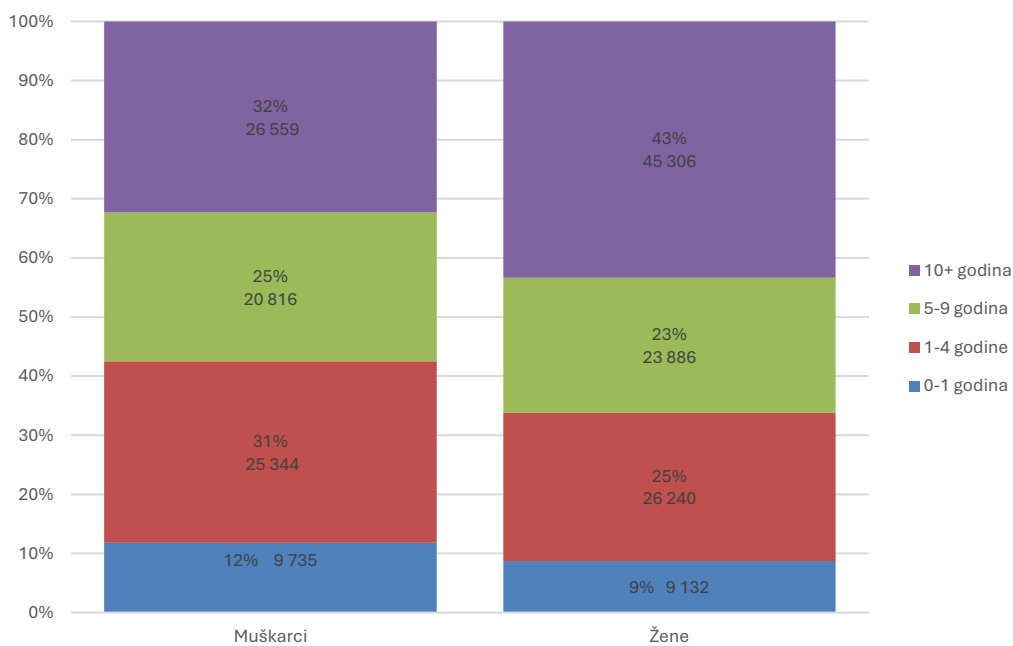
Slika 18. Petogodišnje čisto preživljenje po sijelu raka, za osobe dijagnosticirane u razdoblju od 2019.-2023. godine u usporedbi s preživljenjem osoba dijagnosticiranih od 2014.-2018. godine

PREVALENCIJA

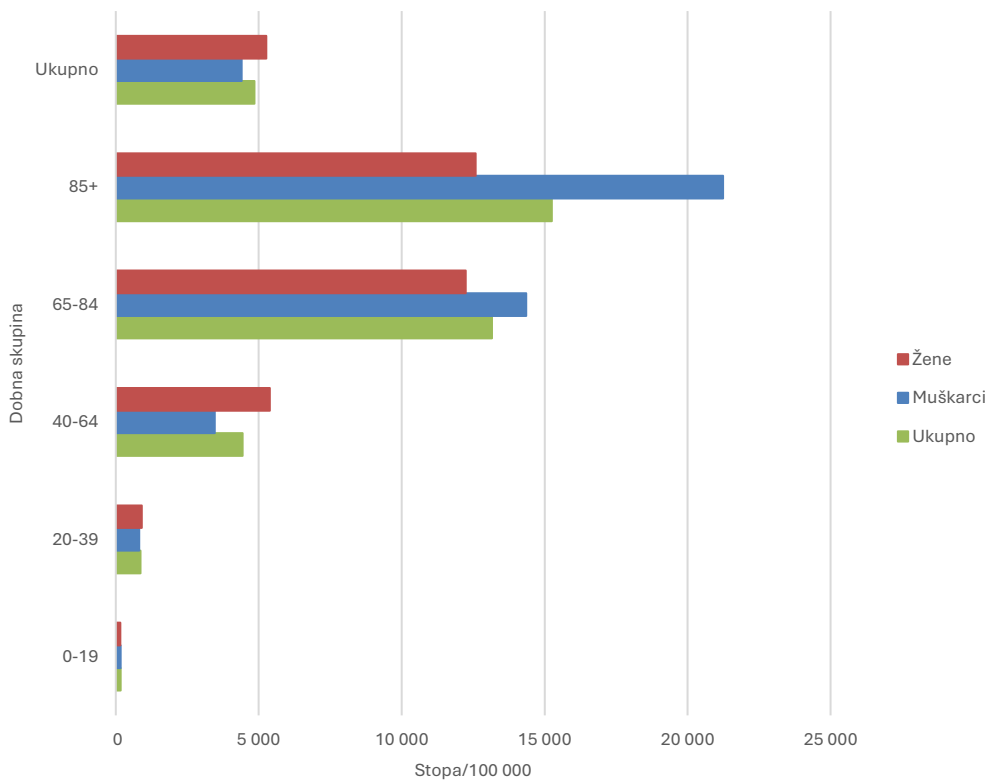
- Zbog rastuće incidencije i poboljšanja preživljenja u velikom porastu je broj osoba koje su žive, a da im je nekad u životu bila postavljena dijagnoza raka
- U Hrvatskoj je na dan 31.12.2023. godine živjelo 187 118 osoba kojima je nekad u životu dijagnosticiran rak, što čini 4,8 % ukupnog stanovništva
- Od tog broja, za njih 10,1 % prošlo je manje od godine dana od dijagnoze, za 27,6 % između jedne i četiri godine, za 23,9 % od 5-9 godina te za njih 38,4 % (71 965 osoba) više od 10 godina od postavljene dijagnoze
- Najviša prevalencija zabilježena je **za rak dojke** (39 036 osoba), **rak debelog i završnog crijeva** (25 443 osobe), **rak prostate** (23 816), **rak štitnjače** (12 806) te **melanom** kože (9 857)

Slika 19. Prevalencija raka u Hrvatskoj, za razdoblje 2001. do 2023. godine

Slika 20. Prevalencija osoba s dijagnozom raka, prema vremenu proteklom od dijagnoze u godinama i spolu, stanje na 31.12.2023.

Slika 21. Stopa prevalencije prema spolu i dobnim skupinama, stanje na 31.12.2023.

Tablica 9. Prevalencija osoba kojima je dijagnosticirana zloćudna bolest po sijelu raka, stanje na datum 31.12.2023. godine

MKB-10	Sijelo	Spol	Ukupno	0-19	20-39	40-64	65-84	85+
C00-C97 (-C44)*	Sva sijela, osim nemelanomskog raka kože	M+Ž	187 118	1 228	7 783	59 225	104 567	14 315
		M	82 554	656	3 819	22 732	49 224	6 123
		Ž	104 564	572	3 964	36 493	55 343	8 192
C00-C14	Usta i ždrijelo	M	3 083	0	54	1 156	1 685	188
		Ž	1 487	0	39	470	779	199
C15	Jednjak	M	274	0	5	108	158	3
		Ž	94	0	0	26	63	5
C16	Želudac	M	1 768	0	14	417	1 153	184
		Ž	1 296	0	9	276	813	198
C18-C20	Debelo i završno crijevo	M	14 160	7	95	3 123	9 463	1 472
		Ž	11 283	7	102	2 491	7 076	1 607
C22	Jetra	M	613	9	13	180	390	21
		Ž	311	12	3	75	201	20
C23-C24	Žučni mjehur i bilijarni trakt	M	289	0	1	66	200	22
		Ž	337	0	1	63	224	49
C25	Gušterača	M	610	0	5	218	366	21
		Ž	568	1	17	178	342	30
C32	Grkljan (larinks)	M	2 396	0	2	631	1 625	138
		Ž	280	0	5	87	175	13
C33-C34	Traheja i pluća	M	4 753	1	28	1 214	3 315	195
		Ž	3 139	0	25	919	2 060	135
C43	Melanom kože	M	4 814	5	198	1 787	2 490	334
		Ž	5 043	0	246	1 880	2 497	420
C48-C49	Vezivno i meko tkivo	M	665	34	73	242	279	37
		Ž	654	23	72	228	284	47
C50	Dojka	M	293	0	2	68	192	31
		Ž	38 743	0	492	13 637	21 690	2 924
C53	Vrat maternice	Ž	5 511	1	229	2 855	2 210	216
C54	Tijelo maternice	Ž	9 477	0	57	2 702	5 826	892
C56	Jajnik	Ž	3 773	18	142	1 568	1 858	187
C61	Prostata	M	23 816	0	2	2 900	18 472	2 442
C62	Testis	M	4 165	23	1 231	2 613	289	9
C64-C65	Bubreg i bubrežna zdjelica	M	5 176	42	114	1 764	2 990	266
		Ž	3 320	60	82	961	1 951	266
C67	Mokraćni mjehur	M	6 305	1	36	1 253	4 286	729
		Ž	2 208	2	16	450	1 426	314
C70-C72	Središnji i autonomni živčani sustav	M	1 250	67	266	593	297	27
		Ž	1 232	57	199	512	414	50
C73	Štitnjača	M	2 524	11	323	1 260	881	49
		Ž	10 282	41	1 160	4 883	3 896	302
C81	Hodgkinov limfom	M	1 106	43	370	532	156	5
		Ž	1 119	36	354	547	159	23
C82-C85	Ne-Hodgkinov limfom	M	3 030	49	286	1 122	1 415	158
		Ž	3 065	22	175	1 022	1 626	220
C90	Multipli mijelom	M	766	0	8	252	460	46
		Ž	849	0	7	217	560	65
C91-C95	Leukemije	M	2 511	221	414	810	982	84
		Ž	1 999	184	306	543	845	121
C00-C97, osim navedenih i C44	Ostalo	M	3 421	146	318	1 205	1 571	181
		Ž	4 121	110	277	1 274	2 090	370

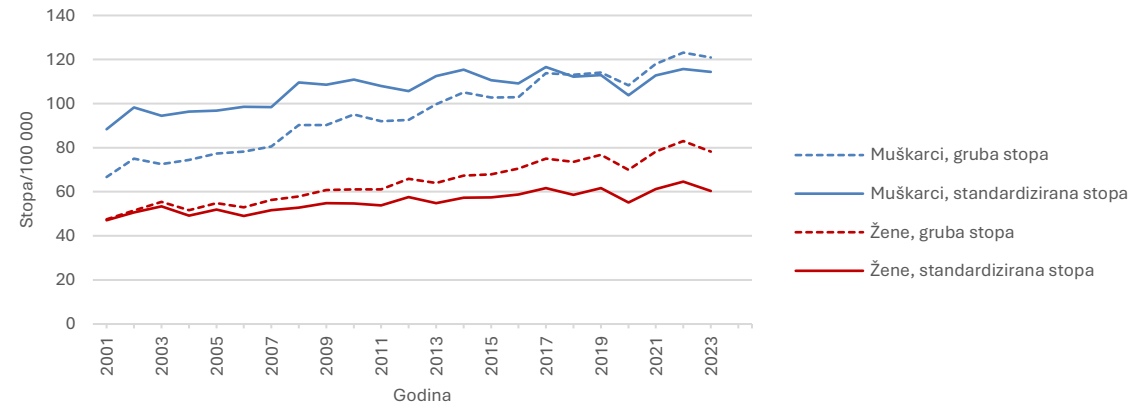
*zbroj prevalencija po pojedinom sijelu veći je od ukupnoj prevalenciji osoba s dijagnozom zloćudne bolesti jer jedna osoba može imati više dijagnoza (brojat će se pod svaku dijagnozu, ali samo jednom u ukupnom zbroju)

NAJČEŠĆA SIJELA – SUMARNI PRIKAZ

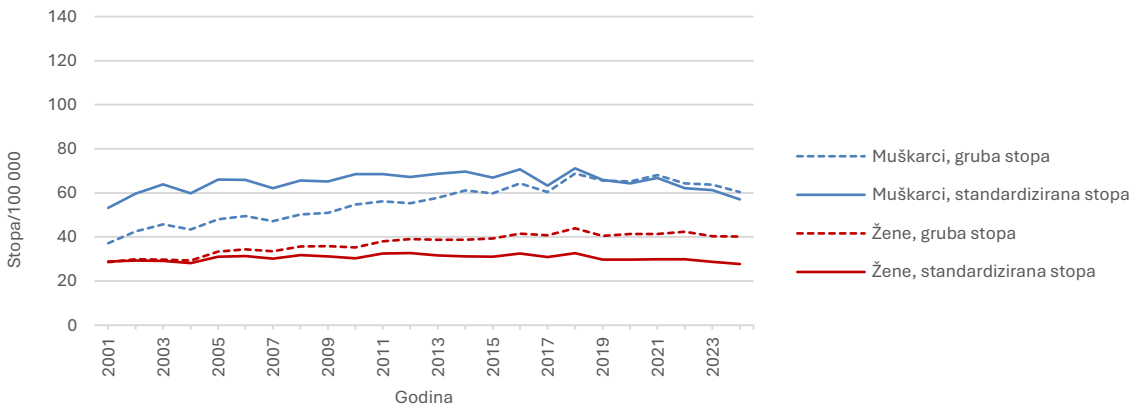
Rak debelog i završnog crijeva (C18-C20)

INCIDENCIJA (prosjek za razdoblje 2019.-2023.)	Muškarci	Žene	Ukupno
Broj slučajeva godišnje	2 192	1 557	3 749
Udio svih slučajeva raka (%)	15,9	13	14,5
Rang	3.	2.	1.
Gruba stopa na 100 000	116,9	77,2	96,3
Dobno standardizirana stopa na 100 000	112	60,6	82,5
Godišnja promjena grube stope, zadnjih 10 godina	2,6*	2,3*	2,5*
Godišnja promjena standardizirane stope, zadnjih 10 godina	0,3	1,1*	0,7
MORTALITET (prosjek za razdoblje 2019.-2023.)			
Broj umrlih godišnje	1 226	831	2 057
Udio svih smrti od novotvorina (%)	15,9	14,4	15,2
Gruba stopa na 100 000	65,4	41,2	52,9
Dobno standardizirana stopa na 100 000	64,0	29,6	43,7
Godišnja promjena grube stope, zadnjih 10 godina	0,2	0,0	0,1
Godišnja promjena standardizirane stope, zadnjih 10 godina	-1,7*	-1,0*	-1,5*
PREVALENCIJA			
Osobe koje žive s rakom, na dan 31.12.2023.	14 160	11 283	25 443
Osobe koje žive s rakom na dan 31.12.2023., stopa na 100 000	755,0	568	658,8

Incidencija

Mortalitet

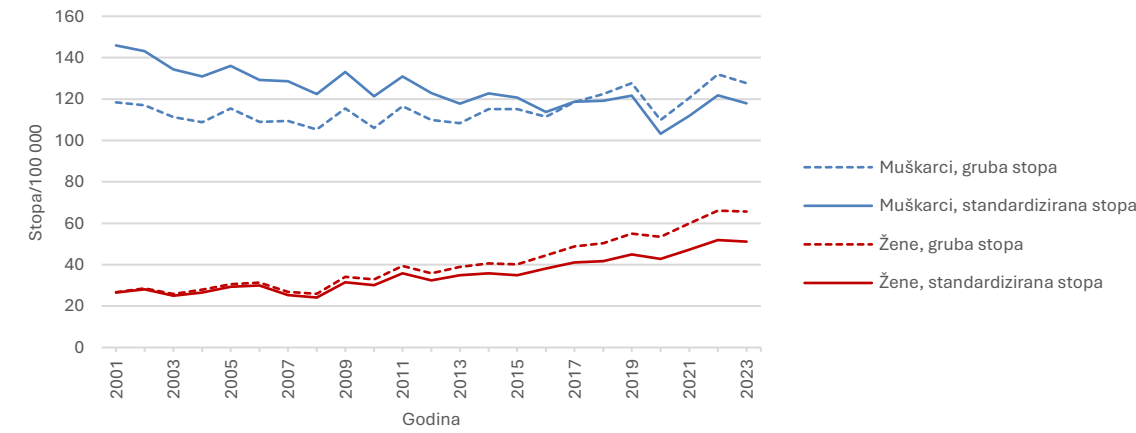

Slika 22. Trendovi incidencije i mortaliteta od raka debelog i završnog crijeva u Hrvatskoj od 2001.-2023./2024., po spolu

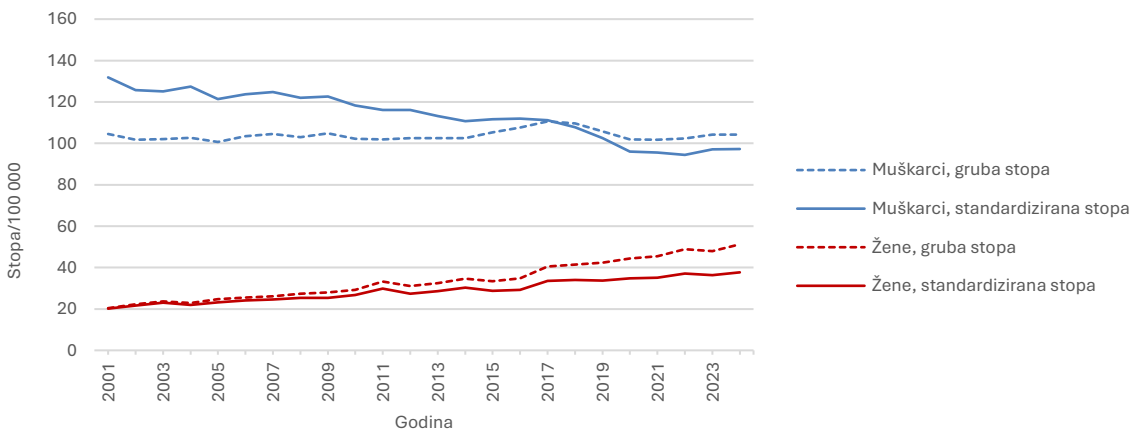
Rak pluća i traheje (C33, C34)

INCIDENCIJA (prosjek za razdoblje 2019.-2023.)	Muškarci	Žene	Ukupno
Broj slučajeva godišnje	2 318	1 209	3 527
Udio svih slučajeva raka (%)	16,8	10,1	13,7
Rang	2.	3.	2.
Gruba stopa na 100 000	123,6	60,0	90,6
Dobno standardizirana stopa na 100 000	115,4	47,6	76,9
Godišnja promjena grube stope, zadnjih 10 godina	1,1*	5,5*	2,4*
Godišnja promjena standardizirane stope, zadnjih 10 godina	-1,0*	4,1*	0,8*
MORTALITET (prosjek za razdoblje 2019.-2023.)			
Broj umrlih godišnje	1 935	923	2 858
Udio svih smrti od novotvorina (%)	25,1	16,0	21,2
Gruba stopa na 100 000	103,2	45,8	73,4
Dobno standardizirana stopa na 100 000	97,1	35,4	61,8
Godišnja promjena grube stope, zadnjih 10 godina	-0,1	4,0*	1,2*
Godišnja promjena standardizirane stope, zadnjih 10 godina	-1,6*	2,6*	-0,3
PREVALENCIJA			
Osobe koje žive s rakom, na dan 31.12.2023.	4 753	3 139	7 892
Osobe koje žive s rakom, na dan 31.12.2023., stopa na 100 000	253,4	158,0	204,4

Incidencija

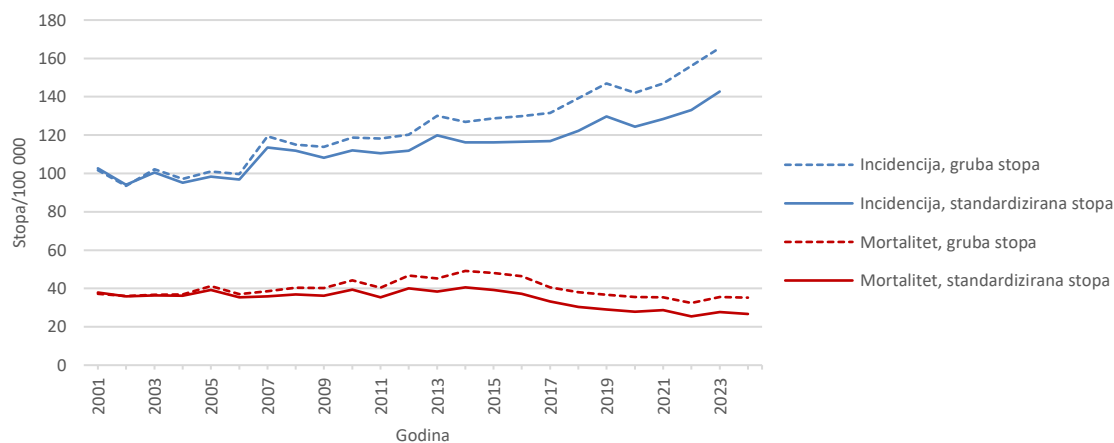
Mortalitet

Slika 23. Trendovi incidencije i mortaliteta od raka pluća i traheje u Hrvatskoj od 2001.-2023./2024., po spolu

Rak dojke (C50)

INCIDENCIJA (prosjek za razdoblje 2019.-2023.)		Žene
Broj slučajeva godišnje		3 053
Udio svih slučajeva raka (%)		25
Rang		1.
Gruba stopa na 100 000		151,4
Dobno standardizirana stopa na 100 000		131,6
Godišnja promjena grube stope, zadnjih 10 godina		2,3*
Godišnja promjena standardizirane stope, zadnjih 10 godina		1,5*
MORTALITET (prosjek za razdoblje 2019.-2023.)		
Broj umrlih godišnje		708
Udio svih smrti od novotvorina (%)		12,3
Gruba stopa na 100 000		35,1
Dobno standardizirana stopa na 100 000		27,8
Godišnja promjena grube stope, zadnjih 10 godina		-3,7*
Godišnja promjena standardizirane stope, zadnjih 10 godina		-4,2*
PREVALENCIJA		
Osobe koje žive s rakom, na dan 31.12.2023.		38 743
Osobe koje žive s rakom, na dan 31.12.2023., stopa na 100 000		1 950,3

Slika 24. Trendovi incidencije i mortaliteta od raka dojke u žena u Hrvatskoj od 2001.- 2023./2024.

Rak prostate (C61)

INCIDENCIJA (prosjek za razdoblje 2019.-2023.)		Muškarci
Broj slučajeva godišnje		2 725
Udio svih slučajeva raka (%)		19,8
Rang		1.
Gruba stopa na 100 000		145,3
Dobno standardizirana stopa na 100 000		137,8
Godišnja promjena grube stope, zadnjih 10 godina		5,2*
Godišnja promjena standardizirane stope, zadnjih 10 godina		3,1*
MORTALITET (prosjek za razdoblje 2019.-2023.)		
Broj umrlih godišnje		783
Udio svih smrti od novotvorina (%)		10,1
Gruba stopa na 100 000		41,7
Dobno standardizirana stopa na 100 000		42,4
Godišnja promjena grube stope, zadnjih 10 godina		1,0*
Godišnja promjena standardizirane stope, zadnjih 10 godina		-0,8*
PREVALENCIJA		
Osobe koje žive s rakom, na dan 31.12.2023.		23 816
Osobe koje žive s rakom, na dan 31.12.2023., stopa na 100 000		1 269,9

Slika 25. Trendovi incidencije i mortaliteta od raka prostate u Hrvatskoj od 2001.-2023./2024.